

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30
TELEFON Nr. 226.
Horisori nerancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Inserțiile
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ABONAMENTURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nax. Aug. Weid & Emmerich Les-
ser, Heinrich Schalk, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppel.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Krászobet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
gerund pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și invari-
abil. REGĂLAMĂ pe pagina
1 a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 14.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
străinătate și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 80. etajin
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dinușul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esom-
piar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
se plătesc înainte.

Nr. 76. - Anul LXXI.

Brașov Vineri 4 (17) Aprilie.

1908.

Un semn al vremilor.

S'a întâmplat Duminică trecută în capitala Galiciiei, Lemberg, ca un tânăr student rutean, un naționalist fanatic să impună pe guvernatorul polon contele Potocky. Acesta a dat audiența, cum o facea în toată Duminică. Studentul Sczynski, ascultător de filosofie în anul al treilea, a cerut și el audiență pe baza unei petițiuni ce pretindea a-o preda guvernatorului. Intrând la acesta, scoase un revolver și ucise pe contele Potocky slobozând 5 focuri asupra lui. Faptul acesta, ne mai pomenit în felul său în Austria, a făcut mare șvon și a deșteptat și atârnat și mai mult dușmănia dintre Poloni și Ruteni.

E trist acest lucru și de sigur că atentatul studentului rutean nu poate fi aprobat de nici un Rutean cu bun simț și cu pătrundere. Clubul național rutean din camera austriacă a osândit fapta cât se poate de aspru, zicând, că la Ruteni nu s'a mai întâmplat așa ceva. Dar toți recunosc, că atentatul dovedește, cumcă populațiunea ruteană e în cel mai mare grad amărâtă, căci numai de aci și-a putut imprumuta tânărul fanatic Sczynski gândul și hotărârea să omoare pe Potocky, despre care a auzit că e un mare dușman al Rutenilor, care la alegerile trecute dietale din Galiciia a făcut ca Rutenii dintre 46 de cercuri electorale, ce li-se conveneau, să poate isbuti numai în 21 cu candidații lor.

Mai mulți deputați naționali ruteni au z'is, că atentatul săvârșit e a se talmăci prin aceea, că în adevăr Rutenii sunt brutal asupriți din partea Polonilor și că acel tânăr a crezut că lovind în contele Potocky, lovește totdeodată în asuprire, a căreia întreprindere o vede chiar în persoana guvernatorului. Insuși ziarul aristocrat polon „Czas“ zice: „Ucigașul și-a ales tocmai pe un bărbat, care era purtat de gândul să aducă pace și dreptate poporului rutean. Durerea noastră pentru acest scump bărbat se amestecă cu aspra osândire a faptei din parte-ne. Pentru aceasta faptă nu facem răspunzător întregul popor rutean, nu invinuiim poporul rutean, ci din potrivă voim să sperăm, că vocea dinlăuntru a poporului rutean osândește pe făptuitor...“

Ori și cum; ceea ce s'a petrecut la Lemberg descoperă răul, că o națiune, ca Polonii, asuprește pe altă națiune, ca Rutenii, într'un chip, care nu mai poate să fie suferit în ziua de azi. Nu mai începe indoiială, că în capul inferbântat de patimă al studentului rutean, care timp de peste un an a purtat revolverul în buzunar, așteptând să-i de-a privilegiul de a omori pe Potocky, s'a copt planul acesta infernal în urma mâniei și a urei poporului rutean față cu Polonii dela putere, și cu dregătorii administrativi.

E asemenea aproape de mintea omului, că acel tânăr rutean a supt mult și din scrierile și faptele revoluționare ale atentatorilor ruși, căci până acum numai în Rusia s'a ince-

tănit față cu asupritorii omorul în chipul și forma lui crâncenă de atac vicelan cu pumnalul, ori cu revolverul, ori în fine cu bombele și cu dinamita ne la spate.

Este cu toate astea un semn al vremilor și pentru Austria și pentru toată monarchia noastră, ceea ce s'a petrecut Duminică în Lemberg. Trebuie să se grăbească și diriguitorii acestei monarchii cu o zi mai curând de a introduce o stăpânire de dreptate și de libertate pentru toate popoarele ei, căci atunci mânia și ura dintre ele nu vor mai fi un pat cald, din care să răsară fanatismul în forma lui exaltată, cum se dovedește la ucigașul contelui Potocky și la mama sa, pe care tânărul știuse s'o câștige pentru planul său. Atunci va dormi și va trăi fiecare liniștit.

La jubileul „Gazetei“.

Brad, 1 (14) Aprilie 1908. — Laudat să fie Dumnezeu, că pot să contribuie și eu cu aceasta sumă, de 50 (cincizeci) coroane la fondul înființat din ansa jubileului de 70 de ani al mamei ziaristicii noastre.

Doresc, d-le Director, ca Tatăl cerească să-ți lungească anii vieții, să-ți dea sănătate, putere și tărie la continuarea muncii atât de grele dar și de foarte mare preț pentru drepturile și libertățile publice, ca să ajungi și serbarea centenarului cinstitei și de întreaga obște prețuitei noastre bătrâne „Gazeta Transilvaniei“! Cu dragoste

Vasiliu Damian,
protopop.

Feldioara, 28 Martie v. 1908 — Prea stimatului domn Dr. Aurel Mureșianu! Urez din toată inima mea la jubileul „Gazetei“ ca Dumnezeu, care poartă de grijă la tot neamul, să Vă dea putere nouă ca să puteți lupta înainte pentru deșteptarea și luminarea poporului. De douăzeci de ani și mai bine sunt abonatul „Gazetei“ și mi-ai fost ca un tată, d-le Director, căci prin foaia scrisă de d-ta m'am deșteptat și eu, care am fost numai la o școluță acoperită cu pae, din care am eșit la 1856 cu puțină cunoștință. Numai „Gazetei“ și focului luminei ce l'a lătit la mic și mare am săi mulțămesc, că mi-s'a deschis mintea și am început să văd și eu lucrurile și lumea cu ochi mai deștepti.

Să trăiți d-le Mureșianu, să trăiască „Gazeta“ și toți colaboratorii ei! Să rănduiască Dumnezeu, ca ne-nămărați ani ea să fie sfătuitoare și veghie credincioasă pentru poporul român.

În semn de bucurie și de recunoștință depun și eu cu mâna mea proprie pe masa redacțiunii 10 (zece) coroane în aur pentru fondul ce cu ocaziunea jubileului l'ați înființat.

George Silvestru Pilfea,
econom și epitrop al bisericii.

Șiomfaleu, 30 Martie (12 Aprilie) — Fetele române din Șiomfaleu, salută „Gazeta“ la împlinirea de 70 de

ani ai vieții sale și-ii împletesc cununii de glorie de primăvară.

Accolarenția P. Simon, Domnița Langa, Florica Langa, Mariuța Câmpeanu, Susana Langa, Lucreța Câmpeanu, Florica Șomeșanu, Florica Câmpeanu, Maria Onofreiu, Victoria Socaciu.

Tătărlău, (Cetatea de baltă) 29 Martie (11 Aprilie) — Pe lângă cele mai fierbinți urări cu ocazia aniversării contribuim pentru fondul jubilar al „Gazetei“ suma de 1 (una) coroană.

Zaharie Macaveiu,
Invățător.

Aghireș, Martie 1908. — Iubită Gazeta! Tu ești profesorul nostru de casă, care de atâtea ori ai înviorat inimile noastre sleite de valurile virofoase ale acestei lumi, atât în privința intelectuală, cât și în cea religioasă-morală. Tu ai fost un far luminos în zilele când eram mai desperați de un viitor senin. Tu ne-ai răcorit sufletul prin cunoștințele și veștile depărtate de peste țară și mări, — fi falnică de caldurosul springin, fi binecuvântată de Dumnezeu și de noi, ca să rămâi și succesoriilor noștri tot atât de puternic sprijin și răspânditor de lumină și mângâiere în timpuri de restriste, cât și în vremuri bune.

Raza luminei cerești să încălzească virtuțile conducătorilor acestui focular românesc și a marelui director d-l Dr. A. Mureșianu încă mulți ani fericiți.

Nicolau Albu,
Inv. pens. și vechiu abonent.

Șiomfaleu, în 30 Martie 1908. — Mult Onor. D-le Redactor! Cu serbarea jubileului de 70 de ani dela nașterea iubitei și mult respectatei noastre „Gazeta Transilvaniei“, care a fost prima lumină ce a luminat poporul român, intrând în casele noastre în toate zilele cu stat și cu învățăturile sale învățându-ne pe aceia cari am sprijinit-o în viață, la care și eu în ceasul al 11, cu inima deschisă să felicitiez dorindu-i un viitor strălucit. Eară d-lui Director Aurel Mureșianu îi doresc multă sănătate și viață veselă. Trăiască scumpa „Gazeta“ împreună cu directorul și redactorul, mulți ani fericiți!!

Gregoriu Câmpeanu Crăciun,
plugar.

Saschiz, Ianuarie 1908. — Dumnezeu ajute-Vă în munca ce-o munciți! Să trăiți! Trăiască „Gazeta“!

Nicolae Fleșeriu,
măsar.

Gabad (Mureș-Uioara), Martie 19 v. — Abonamentul la numărul jubilar vi l'am trimis, acum am plătit și foaia nr. de Duminică până la finea anului. La jubileu Vă doresc viață și sănătate, să puteți da Gazeta de Duminică încă mulți ani, să trăim și noi să abonăm și numărul jubileului de 100 de ani. Să vă ajute Dumnezeu!

Anton Oprinca,
proprietar.

Revista politica.

În ședința dietei din Joia trecută s'a votat în întregime proiectul de lege privitor la înăsprirea regulamentului camerei. Vineri s'a închis apoi sesiunea a doua a dietei prin rescript regal. Vacanțele parlamentare vor dura până la 29 Aprilie n., când se va deschide sesiunea a treia, în care se va aplica deja noul regulament.

Mult zvon face în lumea politică vizita cancelarului Germaniei Bülow, pe care a făcut-o zilele aceste la Viena și la Roma.

Ziarul „Tribuna“ din Roma scrie, că din întrevederile d-lor Bülow și Tittoni a rezultat o deplină înțelegere asupra cestiunilor internaționale principale și mai ales asupra cestiunii balcanice.

În urma vizitei lui Bülow la Aehrenthal, ministrul de externe al Austro Ungariei, nu este indoiială despre înțelegerea dintre acești doi oameni de stat. De asemenea înțelegerea dintre d-nii Bülow și Tittoni, ministrul de externe al Italiei, a stabilit între Italia și Germania și Austro-Ungaria un acord perfect de acțiune în cestiunile, cari privesc orientul european.

Ziarul „Giornale d'Italia“ constată, de asemenea acordul perfect care rezultă din întrevederile d-lor Bülow, Tittoni și Aehrenthal, asupra cestiunii macedonene.

Intr'o convorbire, cancelarul Bülow a respins verziunile fantastice publicate asupra călătoriei sale, zicând că de mult timp avea dorința de a întoarce vizitele, pe cari i le făcuseră d-nii Giolitti și Tittoni, în anii 1904 și 1905. Cât despre partea politică, a zis Bülow, Puterile sunt acum mai ales ocupate a mijloci o transacțiune între proiectul englez și cel rusesc cu privire la reformele în Macedonia și la pacificarea cât mai mare posibilă a condițiilor turburate în această țară. E de sperat că se va ajunge la rezultat practic. Germania nu are nici un interes local, totuși are un viu interes și o viață dorință ca să se mențină unirea Puterilor asupra cestiunilor balcanice și ca să nu fie nici un motiv ca să izbucneasă vre un conflict. Conferințele noastre verbale, a zis d-l de Bülow, au fixat punctele de vedere și scopurile comune. Aceasta corespunde și scopului triplei alianțe, care este menținerea statului quo.

Privitor la raporturile dintre Austria și Italia, nu a fost necesară nici o mediațiune din partea Germaniei, de oarece unul dintre meritele cele mai netăgăduite ale d-lor Giolitti și Tittoni este de a fi făcut din nou amicale și pline de încredere reciprocă relațiunile italo-austriace. Lucrul acesta a fost ușurat de atitudinea tot atât de leală și de devotată a ministrului Aehrenthal.

Studentul în filozofie Miroslav Siczynsky, Rutean ucrainist, anunțându-se Duminecă în audiență la guvernatorul Galiției conte *Andrei Potocki, l'a ucis cu 6 focuri de revolver*. Motivul atentatului e politic. Adus la poliție, a declarat studentul Siczynski, că a ucis pe guvernator, ca să răzbuie nedreptățile ce le suferă poporul său.

Nuoi academicieni.

Sub titlul acesta ziarul »Adevărul« publică următoarele: Azi (Marți) la orele 9 dim. Academia română a ținut ședință secretă. Prezenți 25 membrii. S'a procedat la alegerea a trei membrii ordinari în locul decedaților: Iosif Vulcan, Dim. C. Ollănescu și B. P. Hașdeu și au intrunit majoritatea cerută d-nii: Duiliu Zamfirescu, N. Gane și Andrei Bârsean. Imediat li-s'au trimis noilor membrii adrese, prin cari li-se face cunoscută alegerea în savantul corp. La orele 12 și jumătate s'a încheiat evenimentul proces-verbal, apoi academicienii — tot în ședință secretă — au discutat modificarea unor articole din statute. Intre altele a fost vorba ca sesiunea ordinară a Academiei de aici înainte să se ție în cursul lunii Mai cu începere dela 1.

D-l N. Gane a publicat pe la 1871 »Novele«, apoi un volum de »Poezii«, a tradus »Infernul« lui Dante și a mai strâns alte bucați nouă într'un volum intitulat »Zile trăite«. D-sa a fost o săptămână și ministru al domeniilor la 1888. În mai multe rânduri a fost deputat, senator, prefect, primar, demnitate pe care o ocupă și acum la Iași.

Andrei Bârsean e profesor la școala comercială română din Brașov. El s'a născut la anul 1858 în Dârstele Brașovului, și-a făcut studiile în Brașov, Viena și München. S'a ocupat cu adunarea și publicarea literaturii populare, cu lucrări didactice și a scris și versuri pe cari le-a publicat în »Convorbiri Literare«, în »Familia« din Oradea-mare și în foiletonul »Gazetei Transilvaniei«. Publicațiile sale mai de seamă sunt: »Doine și strigături din Ardeal« în colaborare cu Dr. Jarnik (două ediții) scriere premiata de Academie; »Cincizeci de colinde« (1890); »Din traista lui Moș Stoica« anecdote populare publicate sub pseudonimul Sandu la Brașov în (1901). În anii 1887—1888 a redișat împreună cu I. Popea foaia »Școala și Familia« etc.

D-l Duiliu Zamfirescu a debutat pe la 1881 prin volumul: »Fără titlu« și poeziile sale »Levante și Calavrita« și »Harpista«, cari l-au făcut cunoscut deodată. Apoi a tipărit romanul »In fața vieții«. Intrat în cariera diplomatică a înaintat până la gradul de ministru plenipotențiar și a mai scris în răstimp de douăzeci de ani »Alte orizonturi« (poezii), »Viața la țară«, »In război«, »Tânase Scatiu« etc. (romane).

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Din Ardeal.

— Amintiri. —

Junimea studioasă din Blaj.

Junimea studioasă din Blaj o compun teologii sau clericii, moralistii sau popan-doșii, preparanzii sau pedagogii, studenții, elevii și școlarii.

Teologii sau clericii sunt ascultătorii facultății de teologie și sunt internați în seminar, fac patru cursuri, adică patru ani. Ca interni li-se dau haine și mâncare gratuită. Ca îmbrăcăminte poartă așa numita reverendă neagră, iarna din postav, vara din un fel de alpaga (rips) subțire. Această reverendă o încing cu un fel de brâu de lână neagră de lățimea unei palme și de 2 metri lungime, având la capete ciucuri, cari atarnă spre solduri cam o jumătate metru dela brâu în jos. Pe cap poartă joben, se tund și rad atât barba cât și mustățile.

În seminar ca teologi sunt primiți numai aceia, cari au absolvit opt clase gimnaziale cu succes bun și au obținut diploma examenului de maturitate, adică bacalaureatul. Teologii firește sunt toți de confesiunea greco-catolică. Pe timpul meu, pe la anul 1886, a fost primit și unul de religie greco-orientală, care însă a trecut la uniți, dar care după absolvirea teologiei s'a făcut director la un institut

ȘTIRILE ZILEI.

— 8 Aprilie.

Pentru teatrul românesc. Dela părințele Ioan Baciu din Șoimuș primim spre publicare următorul apel: Venitul curat dela broșurele mele ce le-am pus în vânzare »Prospectul« cu 2 coroane și »Regulamentul de teatru cu 1 coroană, lam oferit întreg pe sama Tovărășiei Teatrale de aici carea chiar acum edifică un teatru popular cu trei rânduri de loje și o galerie, unde încap peste 200 spectatori. Teatrul a ajuns deja sub acoperământ, dar până la deplina lui gătire se recer încă multe spese. De aceea sunt prea încredințat că nu vă ve-ți supăra pentru că îndrănesc de a vă aduce aminte ca să trimite-ți și Dvoastră prețul broșurei ce a-ți binevoit a primi, căci acum are Tovărășia noastră teatrală mai mare trebuință de ajutor de bani. După înaugurarea teatrului am să public o dare de samă amănunțită despre toate speșele și venitele de clădire pe cum și fotografia teatrului, atât a interiorului cât și a exteriorului. Totodată vă rog de a propaga în cercul cunoscuților Dvoastre lățirea acestor broșuri, pentru care bunăvoință anticipativă vă mulțumesc. Ioan Baciu preot în Șoimuș.

În atențiunea proprietarilor de case. Ni se aduce la cunoștință că zilele aceste se vor vizita de către organele poliției locale, curțile și casele proprietarilor din Brașov, spre a se constata dacă proprietarii s'au conformat sau nu regulamentul în vigoare în ce privește curățenia și măsurile luate pentru cazul de incendii. Neglijențele constatate vor fi aspru pedepsite. Proprietarii au să observe de altfel preșerisele legii și fără de-a mai fi anunțați prin ziare. Aviz deci proprietarilor, ca să aibă toate lucrurile în ordine!

A murit sub patrafir. Ni se scrie: Femeea Fioarea Stănilă locuitoare din comuna Christian (com. Brașov) era bolnavă în pat de un timp încoace. Duminecă în 12 Aprilie st. n. a. c. la ora 7 și jumătate dimineața chemă pe parohul din localitate Virgil Pop să îi cetască o rugăciune pentru alinaarea durerilor. Preotul îndeplinea voiața bolnavei și când aceea se afla sub patrafir își dete sufletul în decursul rugăciunii, fără a fi chinată de dureri.

Necrolog. Din Brașovul-vechiu ni-se scriu următoarele: »Corul bisericei române a Sfintei Adormiri din Brașovul-vechiu« a îmbrăcat pentru a doua oară haina de doliu, căci nemiloasa moarte iarăși a răpit din mijlocul membrilor acestui cor, fără de veste, pe una dintre cele mai harnice și veche coriste, pe *Marina Micu*, care prin 5 ani de zile a fost neîntrerupt membră la acest cor. Decedata se bucura de simpatia și dragostea ce ș'o câștigase printre membrele surori, îmbărbătându-le cu orice ocaziune de a lucra împreună pentru înaintarea corului.

Înmormântarea s'a săvârșit Dumineca trecută cu o frumoasă pompă, la care a luat parte un număr public. Serviciul funebrel a săvârșit părintele Ios. Maximilianu, parohul local împreună cu cantorul Ioan Bârsean, iar răspunsurile le-a

financiar, în loc de preot. Teologii sunt în număr de 60, câte 15 de fiecare curs

Moralistii sau popan-doșii sunt niște tineri tomatnici; sunt obișnuți mai mult cu răbdarea decât cu mâncarea, ei sunt destinați pentru posturile de preoți din comunele cele mai mici și mai sărace, cari nu sunt în stare a ținea un preot cum se cuvine și unde nici nu se duce vre un teolog.

Comunele sărace și mici, pun ochii pe câte un tînăr fie cât de tomatnec și cu puțină carte, adică cetitul și scriul, li atarnă fata vre-unui fruntaș după cap, li aleg de preot și li trimit cu o petiție la mitropolie. Aci ascultă doi ani de zile pe lângă teologii studiile bisericești, și țese popă în toată regula. Mitropolitul li dă binecuvântarea arhierescă și li trimite protopopului, care investește comuna respectivă cu el.

Preparanzii sau pedagogii sunt ascultătorii cursului de învățatori, fac trei ani și după obținerea absolutului sunt instituți ca învățatori la sate; după o practică de un an sau doi ca învățatori provizorii se supun unui examen de capacitate din limba maghiară înaintea unui comisar regesc, numit de ministerul cultelor și numai după obținerea acestei diplome, pot fi numiți definitiv, cu o leafă de 600 cor. pe an.

Atât moralistii, cât și preparanzii sunt externi și fiind mai maturi, unii de câte 30 și mai bine de ani, și nefiind împovărați cu studiul, locuiesc de obicei în

dat corul bisericesc. Rămășițele pământului ale decedatei s'au ridicat din locuința obiditei mame (casele proprii) de 8 coriști și 8 coriste. Printre cununile, cari imboldeau carul funebrel, se afla și o frumoasă cunună din partea corului bisericesc cu următoarea incipție: »*Iubilei noastre coriste Marina Micu — 1908. Din partea corului bisericesc.*« Părintele Maximilian a rostit o jalmică și dureroasă predică. Corul sub conducerea părintelui Ios. Maximilian a cântat câteva cântări de jale, iar după ce decedata a fost lăsată în cripta familiară s'a cântat în cor de toți câți erau de față cântarea: »*O fată tânără pe patul de moarte*« de Bolintineanu.

Pe răposata o deplânge mama văduvă împreună cu 2 fice și filii, cumnați, cumnate etc. Fie-i țărâna ușoară și memoria ei în veci neuitată! — *Un participant.*

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuiri: »*Porumbăceana*« societ. pe acții în Porumbacu de jos, K. 10 și »*Casa de păstrare*« din Sasca-montană, 25 cor.

Primească generoșii donatori cele mai călduroase mulțămite — *Directiunea școalelor medii gr. or. român din Brașov.*

Adunare populară. Conducătorii partidului social-democrat din loc organizează o mare adunare populară, pe ziua de Duminecă 19 Aprilie st. n. a. c., după amiază la orele 3, în sala pavilionului de sticlă al *Bereriei Nr. 5*, (Brașov-vechiu, str. Lungă). La ordinea zilei: 1. Starea politică economică-socială. 2. *Volul universal, egal și secret.*

Curatorul bisericei gr. cat. din Benic aduce călduroase mulțămite stimdomn Alexandru Morariu notar cercual în Ohaba și soției sale Aurelia născ. Beteuci, cari din prilejul cununiei dlor întâmplată în 26 Ian. a. c. au comandat pe sama acelei biserice un *polir și disc* aurite de mare preț. Dumnezeu le răsplătească cu viață casnică îndelungată și fericită. Benic în 10 April 1908. În numele curatului *Amos Frâncu* paroh gr. cat.

Sentința în procesul bombelor din Barcelona. Tribunalul din Barcelona a pronunțat sentința în procesul anarhiștilor din Barcelona. Acuzatii principali Iohan și Hermegild Rull și Maria Tovaerralto au fost condamnați la moarte, 4 dintre acuzați au fost condamnați la 24, 17 și 14 ani și 4 luni, iar doi au fost achitați.

Tinerimea română din Șimotelnic cu ocaziunea conferințelor învățătorilor gr. or. din tractul Bistriței și al D-ului invită la producțiunea teatrală împreună cu joc, ce o aranjează Vineri în 1 Maiu st. n. 1908 în sala școalei gr. or. din loc. Venitul curat e destinat pentru biblioteca școlară.

Programa: »*Curca*«, comedie în 1 act de Theochar Alexi. »*Cater dreaptă e cea mai bună*«, comedie în 1 act de Corneliu Darabant. »*Liganul la cătane*«, comedie în 1 act de Evaniu Suciu și »*Copilul român*« de Vasile Alexandri, declamată de Samoila Pașcu.

Blaj-sat, adică mahalaua Blajului și chiar și în comunele învecinate, ca Veza și Ciufud.

Studenții aceștia sunt elevii, cari au trecut liceul inferior, adică cei din clasa a V-a, VI-a, VII-a și a VIII-a gimnazială până la cei din prima gimnazială, iar cei din clasele primare se numesc școlarii.

Studenții, elevii și școlarii încă se împart acum în privința traiului în mai multe categorii:

Cei cu dare de mână sau cei avuți sunt încavartări pe la unii profesori familiști, unde au toată întreținerea și se numesc privatisti; dintre aceștia sunt însă prea puțini.

După privatisti vin aceia, cari sunt internați în colegiul Vancean și se numesc colegiști, aceștia sunt fii de preoți greco-catolici și plătesc pentru întreaga întreținere pe an circa 120 coroane; cei cari plătesc 180 coroane pe an, au mâncare deosebită cu prefectul internatului și cu profesorii împreună; după aceștia vin cei mai sărăcuți, cari locuiesc câte 6 până la 8 împreună la câte o familie de orașan din Blaj, cari sunt toți greci, dar cari nu știu grecește.

Acum să descriu traiul acestora din urmă.

Pânea de toate zilele li-se dă gratuit din fondul Bobian; la fiecare cinci zile se împarte lotre studenți până gratuită, o pâne de lungimea unui jumătate de metru, din grâu curat și foarte gustoasă, numită tipău; aceasta, bine înțeles, numai pentru

Gazuri în stomacul omenesc. La poporul de rând este de mult credința, că în stomacul omului se pot aprinde cu deosebire beuturile spirituoase, cum este rachiu, basamac, slibovița, etc. Un doctor de medicină din Germania, profesorul Hans Gross scrie în manualul său destinat judecătorilor de instrucție, că credința aceasta răspândită foarte tare în popor are temei. Medicul respectiv ne spune că într'adevăr s'a cercetat lucrul acesta de mai mulți medici și în sfârșit s'a adevărit că în stomacul omului se formează gazuri — cari se pot aprinde — și anume că gazurile ies pe gură și punându-se la gură o luminare sau chiar și un chibrit, într'adevăr gazul se aprinde. Să bage bine de samă beutorii de rachiu, că cât de ușor li se poate întâmpla nenorocirea a li se aprinde rachiu în stomac, — și apoi sfârșitul și-l poate închipui ori cine.

Sinucidere. Din București ne vine o știre senzațională, că un oare-care Mosler, administrator al moșiei Bogdănești apartinătoare locotenentului Moruzzi s'a sinucis. Cauza sinuciderii este următoarea. Moruzi își vându-se moșia sa obștei țărănilor și pentru limpezirea socotelilor a chemat pe Mozler la București; s'au dovedit însă că administratorul nu putea să-i dea seamă de vro-o 16000 de lei. Strămătorat a murturisit că a pierdut banii aceștia la cărți. Indată Moruzi luă măsuri a fi arestat di-baciu cărțaș Mozler, și când agentul poliției îl provocă să-i urmeze, Mozler își trase trei focuri de revolver în inimă. Grav rănit și transportat la spital a murit.

Copil lăsat zălog. Într'una din zilele trecute într'într'o cărciumă din Berlin un om cu o fetiță de 13 ani. Spunea că-l cheamă Milovski și că e lucrător la o destilărie din apropiere. După ce bău un rachiu și două pahare de bere, spuse cărciumarului că plătește după ce se reîntoarce dintro afacere grabnică pe care o avea și-l rugă să țină până atunci copila în cărciumă. Și a plecat și plecat a fost. Trecură două zile și cărciumarul, văzând că pretinsul Milovski nu se mai întoarce nici să plătească, nici să-i i-a copilul, denunță cazul poliției. Se stabili că în casa unde spusesse el că locuiește și al cărei număr îl spusese cărciumarului, nu șade nici un Milovski. Numele acesta era cunoscut însă la destilărie, unde lucrase acum câțiva ani un om cu numele Milovski. Până acum nu s'a putut da de urma omului cu pricina, iar sârmana fată a fost trimisă la casa de orfani a orașului.

Victimele mizeriei. Din Triest se anunță că două surori Tereza și Carola, în etate de 70 și 80 ani, locuiau în aceeași cameră în cea mai mare mizerie cu o penzie de 8 coroane lunar. Cum erau mândre, nu voiau să primească ajutorul nimănu. Cele două fete nearătându-se însă timp de câteva zile, vecinii pătrunseră în camera lor, unde fură găsite aproape moarte. Cea mai în vârstă încetă din viața la spital. Sora ei se află în stare desperată.

O luptă pe moarte între berzi și pisici. Într'un sat din Germania se află de vro cinci ani cuibul unei părechi de berze pe casa unui țaran. Lângă casă se afla un șopron, al cărui coperiș ajungea până la

greco-catolici, cei greco-orientali o primesc numai pe plată, 24 cor. pentru un an de 10 luni, cât ține școala.

Instalați odată în cvartir 5 sau 8 inși se plătește chiria de fiecare câte 2 cor. pe lună, maximum 3, cu condițiune, că gazda în schimbul acestei plăți trebuie să facă mâncarea ce i-se cere după listă, bine înțeles din merindea elevilor.

Odată chiria plătită pe trei luni înainte și înțeleși cu gazda în privința fertului, se trece în camera de chibzuire, unde se alcătuește lista de mâncare de două ori pe zi, la prânz și seara, dimineața nu se prea obicinuește mâncare, căci toți studenții sunt de principiu:

Plenus venter
Non studet libenter.

Lista se alcătuește pentru o întreagă săptămână și fiecare participant își pune moaștele pe ea, adică o întărește cu iscălitura, și urmează pe rând; fiecare are să se îngrijească de cele trebuincioase pentru o săptămână întreagă și după el vine altul, așa că dacă sunt șase la un loc, tot la șase săptămâni li vine rîndul unuia.

Dăm un specimen de asemenea listă:
Luni la prânz varză cu carne, seara supă de chimen cu rântaș, și tipău cu brânză.

Marți la prânz fasole, ciorbă acră cu slănină, seara, topșă, (topșă este mămăligă cu brânză), coaptă la un castron, dar brânza este așa de ascunsă, încât îți trebuiește logaritmele lui Vega, ca să o poți găsi.

secol de ploaie de sub coperișul casei. O pisică curioasă să vadă ce s'ar găsi în cuibul berzilor de pe coperișul casei — se acțără frumușel de pe șopron și ajungând nebântuită pe coperișul, unde era cuibul berzii, să tolăni în cuib; un cotoiu curios să vadă ce face jupâneasa pisică — începu să se plimbe pe coperișul aproape de cuib. Iată de-odată că se apropie de coperiș berzele. Barza femeieșcă dete câteva târcoale în jurul cuibului ei dar pisica fără se se sinchizeze zăcea fără grije în cuib. Barza după ce se plimbă câteva clipite în jurul casei sale, se așază liniștită la marginea cuibului; pisica sta în cuib nemișcată. Bărzoiu umbra într'aceea de-asupra coperișului în drept cu cuibul lor. Într'un moment se repezi ca turbat drept asupra pisicii, care văzându-se atacată mioia teribil și se apăra cu labele cât putea sgarîind pe bărzoiu la ochi. Acum intră și muerușca în luptă clăpăniind infrișoșat. În sfârșit le succederă berzelor a goni pe pisica din casa lor. Dar lupta nu se isprăvi cu atâtea. Mioind pisica aruncată din cuib, din răspuneri îi veni cotoiul într'ajutor. Iată își infipse cotoiul ghiarele în gâtul berzei, sângerându-l la cap și la gât. În toiu luptei iată că și bărzoiu și cotoiul se rostogolesc de pe coperiș, pe coperișul șopronului; dar cotoiul nu se dete legat, ci se repezi iarăși pe coperiș în sus. La amândoi combatanții le curgea sângele sîroiu. Văzând cotoiul că pisica nu mai este în cuib, se dete jos de pe coperiș ostent. Când zări bărzoiu pe cotoiul o luă la sănătoasa lăsând pe dușmanul său triumfător. A doua zi după această luptă sângeroasă bărzoiu falfăia aripile sale de-asupra coperișului casei cu cuib — bagsamă drept strajă. Într'aceea barza femelă nu-și mai părăsi casa recucerită din ghiarele dușmanilor lor de moarte.

Spre marea surprindere a obștei ărturarilor noștri sosi zilele aceste veste, că zelosul și neobositul profesor dela preparandia din Gherla *Anton Dom de*, care timp de trei ani a defășurat activitatea cea mai viuă și fructiferă în centrul celei mai mari dieceze, a fost demisionat din postul său de cătră organele superioare. Aderenții săi și mai ales cei din sânul învățătorimii ne roagă să dăm loc următorului protest, ce l'au scris din acest privilegiu:

Protest.

Subscrișii ne atribuim dreptul moral a infera păcatele oamenilor, cari fără inimă au avut cutezanță a zdrobi și a face imposibilă o muncă, care nizuia a ridica cultura poporului nostru la un grad corăspunzător.

Protestăm și vom protesta și pe viitor contra acelor oameni nefericiți, cari în poziția de a avea drepturi, nu au cultura de a ști, că au și daterințe.

Nu putem concede, ca tot ce ar proba a să naște în favorul culturii noastre, oameni fără inimă și fără cultură morală să omoare și să cotopească fără cruțare, ne-

Mercuri post; la prânz fasole sleită cu cruci de piper, seara cartofi și varză acră cu oleiu de simburi de bostan sau de in.

Joi este ziua Domnului, nefind cursuri după prânz, poate omul mânca și mai așa, atunci masa se servește la ora unu la amezai, menu-ul este pentru *Joi* la prânz mămăligă cu lapte și noi dela 12 până la unu cântam în cor în jurul bucătăriei:

Pe cel deal îndelungat
Trece domnul mălai cald
Cu cocoana mămăligă
Amândoi într'o teligă;
Știi, mălaie, nu te duce,
Că te scald în lapte dulce.

Gazda ocupată cu menajul auzindu-ne pe la geamuri, se îndărăjește și începe a bombăni, iar dacă repetăm această cântare, își iese din răbdări, își pune mâinile în șolduri și începe pe coarda lui Faraon:

»Bucuria mîne-voastră de ștodenți, doar n'am trăit tot cu voi. Nu mă îndărăciți, că aci vă închin cu mămăligă cu tot.

Și s'au întâmplat cazuri, că a dezerat gazda în exercițiul funcțiunei și au trebuit înșigii studenții să-și mestece mămăligă și o făceau cu plăcere în asemenea ocaziuni; unul din ei mestece mămăligă, pe când ceilalți cântau în jurul lui:

Blajule, fecior de crai,
Șapte greci pe un mălai.
Și strigă de foame vai!

ținând cont de oameni și netemându-se de Dumnezeu. Vom pretinde dela acei oameni imperfecti și răi, ca să se teamă barăm de Dumnezeu.

Noi, cari de Provedință suntem chemați a cultiva bietul popor, vom face, ca acel popor să vă arete cu degetul și să fi în curat, că păcatele voastre față de cultură și față de popor sunt neiertate. Voi nu mai sunteți moralicește conducătorii acelor, pe cari numai omori i-ați știut! — Nu v'ati temut nici de ai voștri nici de străini, căci cultura de astuție v'a ținut ascunși.

Protestăm contra ținutei voastre, prin care nizuți a scoate la iveală, că prin tragerea voastră la răspundere de cătră opinia publică competentă, ar fi vătămăta biserică sau doară preoțimea. Biserica și preoțimea nu o *identificați* cu voi, căci ne e mai scumpă și mai respectată decât s'o identificăm noi cu necultura și nepăsarea voastră! Voi sunteți o ceată deosebită, vom tracta cu voi ca cu omorătorii culturii și ca cu zdrobitorii tuturor comorilor noastre câștigate și pătrate prin preoțime.

Dreptul nostru de a fi pe spinoasa noastră carieră luminați și conștienți, este drept dumnezeesc și firesc, deci nu-l cerșim dela voi, dar nu vom lăsa nici să-l risipiți.

Protestăm noi subscrișii în numele întregii învățătorimii, contra procedurii, care a făcut imposibilă munca *cinstită*, pornită spre cultivarea noastră din partea dascălului *Anton Domide*, profesor preparandia.

Protestăm și contra procedurii ticăloase, cu care vreti să-l faceți urât înaintea unui cast întreg apărându-vă, că știm și s'a argumentat publice că munca acelu pioner ne-a învățat a stima biserică și preoțimea noastră, făcându-ne conștii despre faptul, că în aceste puteri este depusă cultura noastră.

Noi, parte elevi, parte instruați și înțelegători ai D-sale, apelăm la opinia publică competentă, protestând contra îndelăturării aceluia, de a cărui muncă desvoltătoare are lipsă un popor întreg.

Veți peri voi lilieci, cari nu aparțineți nicăiri și va trăi El în sufletul nostru, pentru că îl vom urma în idei, în vocațiune, în însuflețire, în caracter, în dragostea și dorul lui nestins de a-și cultiva neamul său!

Noi și publicul întreg v'a înferat cu atâtea ocaziuni păcatele voastre, căci referitori la institutul a cărui înflorire și asigurare de existență a luat-o în mână un om, care a muncit cu sudori de sânge a iubirii, — am arătat păcatele voastre în timpul mai recent.

Pretindem dela Păstorul acelu colț al nostru, să-și examineze vârcolacii de prin jur și barăm la bătrânețe să se îndure a nu ne lăsa de zestre o nepuțință așa de păcătoasă. Păcatele și patimile directorului Dr. Fabian, pe cari opinia publică le-a înferat odată, nu le vom mai suferi. Suntem informați că nici un păcat nu s'a cores, ci a căzut jertfă un muncitor în a cărui lipsă acel institut să reducă iarăși la nul.

Pretindem îndelăturarea acelu mon-

Joi seara nu aveam trebuință de gătit mîncarea, pentru că Joi seara era tipău cu s'ănină și ceapă.

Vinerea erau aceleași mîncări de post ca și *Miercurea*, cu deosebire numai că ce se servea *Miercurea* la prânz, *Vinerea* se servea seara.

Sâmbătă la prânz tocană cu carne de berbec și cu cartofi, seara ciorbă acră cu carne afumată.

Dumineca la prânz supă cu carne de vacă cu razol, seara mîncare rece, tipău cu unt sau cu s'ănină.

La compunerea listei de mîncare se preciză în scris ce cantitate de carne, varză, untură, brânză etc. trebuia să dea fiecare.

Acesta este traiul celor cu săptămâna, apoi vin cei săraci de tot, acestia se alipesc pe lângă cântec un canonic sau profesor, unde în schimbul unor servicii oare-cari, li-se dă hrană și locuință, iar alții cari nu au încontro, acestia se l'pesc pe lângă teologi, și fiecare teolog are câte un elev, căruia li dă din mîncarea lui ceva, acestia se numesc elevii cu ulcica, că fiecare are câte o ulcică de pământ de mărimea unui jumătate chilogram și când sună clopotul de invitat pe teologi la masă se duc și acești elevi întru întimpinarea lor și își dau ulcicele în primirea protectorilor lor. Teologii pun în ulcice din mîncarea lor cât cred că le poate rămănea și le dau servitorilor, cari servesc la masă, numiți cufe, acestia prin un geam a sălei de mîncare (care sală se numește

stru, pe care ca foști elevi îl cunoaștem, iar cari nu i-am fost elevi, li știm păcatele deja descoperite.

Cerem puțință de sine dela Arhiepiscopul amăgit prin sfetnicii și vârcolacii imperfecti!

În numele tuturor, cari l'au înțeles și în numele învățătorimii noastre:

Alesandru David, Alesandru Sighișorean, Alesandru Mihailă, Alesandru Kosuth, Andreiu Pora, Candin Gliga, Demetriu Mihályi, Eliseu Dărăban Gagia, Elie Vlad, Gavrilă Bochiș, Iuliu Murășan, Ioan Caian, Ioan Goța, Ioachim Pop, Ioan Lucaciu, Ioan Pașcu, Ioan Gogdia, Iacob Morariu, Ioan Gocan, Ioan Manciu, Iuliu Vuia, Ioan Cristian, Ioan Opriș, Ioan Ciora, Lucreția Goteleasu, Nicolae Vancea, Nechifor Ossiian, Paul Pușcașiu, Petru Cristea, Simeon Someșan, Șerban Șerban, Sigismund Nandra, Simeon Todoran, Teodor Stoia, Traian Șuteu, Teodor Varna, Virginia Grivase, Vasile Chintean, Vasile Bucur, V. Contrașiu, Vasile Moldovan.

Mult Onorată Redacțiune! Vă rugăm cu tot respectul să binevoiti a da loc ălturatului protest în preiuitul D-voastră ziar.

Înainte mulțumindu-vă pentru bunăvoință rămănem pentru rezponzabilitate:

Cluj, la 14 Aprilie n. 1908.

Eliseu Dărăban, Andreiu Pora,
Inv. Inv-dir.

Corespondență din Cluj.

— 15 Aprilie n.

O nouă reușită a d-lui *Nicolae Brătianu*.

Sâmbăta trecută conservatorul de muzică din Cluj a dat iarăși un concert cu elevii săi, cum obișnuete să dea în toată luna câte unul. Acest conservator, de sub direcțiunea lui E. Farkas, însuș un compozitor de seamă, este unul dintre cele mai serioase și perfecte conservatoare din Ungaria. Cu toată dreptatea poate fi pus în rândul al doilea — după academia de muzică din capitală — nu numai pentru că o bună parte de artiști cu renume dela operă și dela teatre de opere au fost odată elevi ai lui, ci mai cu seamă pentru nivelul înalt și modern, în care este ținută și dată aci cultura muzicală.

Acest nume bun al institutului va putea fi numai mărit prin elevi — acum și desăvârșiți artiști cât de curând — ca d-l *Nicolae Brătianu*, și prin succese ca cel obținut de dânsul, în seara amintită.

În adevăr, cel mai tânăr artist al nostru — și cel mai enciclopedic cum li zisesem odată — a isbutit cu întâele accente ale vocii sale *armonioase, sonore, sigure*, — trei însușiri reale și rar de găsit împreună — să pună în ulmire publicul clujan de-o rafinată cultură muzicală, iar nouă, cei cari îl cunoșteam de mai înainte, să ne dea dovada unei desvoltări strălucite, repede, ce duce cu siguranță la culmi (cele mai înalte). Eu unul, care îl urmăresc cu atenție în toate afirmațiunile sale variate, am rămas, o mărturisesc cu sincere plăcere și cu o vorbă obișnuită însă fără de superficialitatea obișnuită — frapat!

refectoriu) predă elevilor respectivi ulcicele, cari le iau în primire și pornesc veseli cu ele spre locuință, unde li asteaptă tipăul cu lingurița și furculița.

Cam acesta este traiul studenților din Blaj și mulți oameni de valoare și-au făcut studiile în modul acesta în Blaj, dar sunt mulți, cari după isprăvirea studiilor au slăbit așa de rău, încât s'au prăpădit.

Când vre-un student, care trăiește cu săptămâna, primește vre-un pachet cu merinde d'acasă, li calculează în bani și dacă săptămâna sau rîndul lui a trecut, o vinde celuiălt, care este la rînd, suma obținută din desfacerea pachetului o păstrează până când li vine rîndul. Dar să te ferească D-zeu să nu ajungi, ca să nu poți face față cheltulelor când îți vine rîndul, că te știe tot Blajul, te faci de rîs și te încarci de rușine de nu o mai poți duce în Blaj. De aceea contractele acestea cu săptămâna sunt respectate cu sfințenie.

Cam acesta este traiul în privința mîncării, acum să vedem de distracțiunile lor.

Atât teologii, cât și studenții au biblioteca lor și câte o sală de conferință având chiar câte o foaie literară redactată de ei. Aci se publică lucrările aflate demne de publicat, după ce sunt cenzurate de o comisiune aleasă dintre ei și în urma aprobării prezidentului societății, care este totdeauna un profesor.

Dumineca și sârbătoarea toți studenții sunt datori a lua parte la serviciul divin în mănăstire, catedrala Blajului. Dela ser-

N'am să fac de data asta analiza artei sale (a cântat »Grenadirii« de Schumann și o compoziție lirică a profesorului sau directorului său E. Farkas, care însuși li făcea acompaniamentul) nici să spun despre ropote de aplauze »ce nu voiau să înceteze«. Aș fi bănuțit poate de — prietinie. Mai bine, gândindu-mă la o mare parte din publicul nostru, care crede cu predilecție în autorități străine, las să urmeze critica ziarelor maghiare din loc.

Cele mai multe din aceste și-au esprimat părerea în o formă de tot clasică și caracteristică pentru ele: au tăcut! De-cât să recunoască superioritatea unui Român, mai bine au tăcut despre *intreg* concertul. Însă, ca și bila albă în votarea curții cu jurați, aceasta se poate socoti ca un puternic cuvânt în cumpăna »acuzatului«. Pe un singur ziar, frunțana între goviniști »Ujság«, nu l'a răbdat conștiința să ia parte la »trucul« comun, și acesta a scris:

»Fu o adevărată surpriză cântarea d-lui N. Brătianu, care-și făcea ieri întâia apariție în public. Cu un simpatie glas de bariton, obțin un splendid succes. Poate fi mândru...«

Despre ceilalți debutanți ziarul maghiar scrie în termeni mult mai cumpătați. Țin să mai notez numai, că la concert a fost admis singur d-l Brătianu dintre elevii claselor mai inferioare. Ceilalți erau cu toții din clase mai superioare.

În curând Românii iubitori de muzică se vor putea convinge înșigii că sunt de adevărate aceste rănduri. D-l Brătianu plănuieste, mi-se pare, un turneu.

D.

Convocare.

Corul bisericii »Sfintei Adormiri« din Brașovul-vechiu, pe baza §-lui 12 din statute, își va ținea adunarea generală anuală *Duminecă în 6 Aprilie st. v.* (ziua de Florii) a. c. în școala română din Brașovul-vechiu la oarele 2 după amiază cu următorul program:

1. Deschiderea adunării generale prin președintele corului.
2. Raportul general al comitetului pe anul de lucrare 1906 pro 1907 și luarea la cunoștință de adunare.
3. Raportul cassarului despre mișcarea fondului în decursul anului 1906/1907 și aprobarea lui de adunare.
4. Raportul comisiei desemnate pentru reevaluarea casei.
5. Raportul bibliotecarului despre modul de împrumutare a volumelor, precum și a opurilor de note pe anul expirat.
6. Alegerea unei comisii de doi pentru autentificarea procesului verbal al adunării generale.
7. Eventuale propuneri.
8. Închiderea adunării.

Invităm cu toată dragostea pe toți membrii și membrele activi, onorari și ajutători ai acestui cor, precum și pe toți frații binevoitori și sprijinitori și cari se interesează și doresc ca societățile noastre și din noi răsărite curat românești să înainteze pe toate căile, să participe la această adunare.

Din ședința comitetului corului ținută în 15 Martie st. v. (7 Aprilie st. n.) 1908.

Dumitru N. Căpățînă, *Dumitru Jaliu*,
președinte. secretar.

viciul divin nu este scutit nici un student, chiar și elevii de religionea greco-orientală nu sunt scutiți, dar nici o nație nu e scutită; toți în corpore conduși de profesori sunt siliți a ascultă slujba dumnezească. Erau pe vremea mea și vre-o patru creștini, ai căror protopărinți au trecut marea roșie pe uscat, și și acestia trebuiau să meargă la mănăstire să se închine.

În mănăstire eram așezați pe ambele părți după clase, clasa a opta întâi, lăsând la mijloc locul liber pentru circulație, și când venea metropolitul, ne întorceam față în față, plecând capetele și cântând: »Intru mulți ani, dispunătorule!« el trecea priute noi și ne binecuvănta. La plecarea metropolitului făceam la fel.

Dumineca după prânz aveam școală de dans în șura unui creștin din Blaj-sat, unde aveam angajată o orchestră compusă din un Țigan c. vioara.

În luna Maiu ieșiam la pădure cu profesorii, serbam așa numitul Maiu, iar la 11 Februarie, adică la Trei Sfinți, se ținea balul studenților, la care erau admisi numai studenții din clasa a VII-a și a VIII-a gimnazială. La bal trebuiau să fie îmbrăcați în redingote împrumutate de pe la teologi, că prea puțini aveau ale lor proprii.

Toamna ne invita metropolitul la cullesul viilor, unde ni-se da mîncare și ni-se punea și muzica la dispoziție.

Ca student nu-ți era permis a fi bolnav, din simplu motiv, că nu există spi-

In virtutea §-lui 23 din statutele »Reuniunii învățătorilor dela școalele populare confesionale gr. or. române din protoprezbiteratele: Timișoara, Belinț, Comloșul-mare și Lipova» prin aceasta se convoacă: *adunarea generală a despărțământului Belinț* pe Joi în 17/30 Aprilie a. c. în școala confesională greco-orientală română din comuna Cladova.

Programa: 1. La 8 oare a. m. participare la chemarea duhului sfânt. 2. Parastas pentru fericitul membru fondator al reuniunii Vasile Crașovan, fost preot în Babșa. 3. Participare la prelegerea practică din limba maghiară, predată elevilor din clasa III, de către Trandafir Buru învățător în Cladova. 4. Deschiderea adunării. 5. Constatarea prezențelor (în virtutea §-lui 8 din Regulament, absențele se scuză numai pe baza atestatului medical). 6. Obșervări asupra prelegerii de sub punct 3. 7. Prezentarea rapoartelor și exmiterea comisiunii cenzurătoare. 8. Prelegere practică din limba maghiară (clasa IV, V și VI) de Virgil Amandia învățător în Ictar. 9. »Limba maghiară» de Iuliu Vuia, recenzione de Simion Faur, învățător în Chiseștan. 10. Defectele și ameliorarea actualului plan de învățământ de Ioan Furdian, învățător în Leuceștii. 11. Incassarea taxelor și înscrierea de membrii noi. 12. Referada comisiunii. 13. Eventuale dizertațiuni, cari trebuie insinuate președintelui cu 3 zile înainte de adunare. 14. Propuneri și interpelări. 15. Fixarea timpului și locului pentru adunarea generală proxima. 16. Încheiere.

La această adunare se invită toți membrii ordinari, fondatori și ajutători, precum și toți binevoitorii și sprijinitorii cauzei școlare și a înaintării învățământului popular.

Leuceștii, în 25 Martie (7 Aprilie 1908.)

Ioan Furdian,
președinte.

Caut 12 apostoli economici*).

pe »cei 12 învățători călători» despre cari am scris în Nri 4 și 5 din 1908 al »Bunului economic», pentru cari am studiat și lucrat aproape 30 de ani pe toate terenele vieții private și publice: cari să-și dea sufletul lor, cugetul lor, creierul lor, voința lor de fier, trupul și viața lor, cari să trăiască și să moară în lucrarea nelentă ruptă pentru *popor și meseriași*.

Fugii de mine cei »înțelepți întru Hristos!»
Veniți la mine cei »nebuni întru Hristos!»

Mulți chemați — după calificarea formală din școală, puțini aleși după calificare, ce va cere dela voi misiunea sfântă apostolică de a reforma economia și banul trai al unui popor înapoiat; a ridică la nivelul economiei raționale a popoarelor culte: *în timp scurt*, ca să ajungem alte popoare, până mai avem încă un mic răgaz a ne reculege.

Intonez, abia un mic răgaz. Căci trăim în era fulgerului și vai de poporul,

*) Suntem rugați de dl. Nicoară, directorul »Industriei» să dăm loc acestui articol, apărut și în »Bunul Economic».

tal, de a totuși se întâmplă ca să fie vreunul din noi bolnav, acela era îngrijit pe rând de câte un colegi din clasa lui ziua și o noapte, cari erau scutiți de prelegeri; medicamentele și doctorul sunt gratuite din fondul morboșilor.

De sub Surul.

Argumentele lu avocatul Moșului.

— Episodul unui proces de presă. —

Moșul ajunsese pe banca acuzaților, și într-o bună dimineată bate la ușe cineva: — Întră.

Naintea mea se prezintă un domn îmbrăcat elegant, cu căutătură serioasă, — scoase o hârtie și mi-o arată. Eră hotărârea senatului de acuză prin care împuțernicește pe nobilul meu nou oaspe, ca să mă petreacă până la tribunal — nu cumva să rățasească iar pe stratele capitalei, — ca de două ori până acum. — Deci iute mă grăbesc, căci trimisul nu vrea să ocupe loc, nu vrea să vorbească, eră moros și tăcut, ca timpul din Martie când umbli babele călări pe nori de zăpadă. — N'am să uit această dimineată în viața mea, — pentru că atunci am fost primadată pe banca acuzaților pentru proces de presă — care s'a pertractat în capitala țării.

Luăm dar tramvaiul, și eu cu bune intențiuni tixit iau două bilete — unul și pentru soața mea, — dar nu l'primi, ci conductorului li arată desfăcând căbatul

carele nu ține pas cu altele conviețuitoare, mai culte și harnice, decât el.

Sistemul eclectic de propagandă, l-am probat întâi pe terenul de *binefaceri*, la »reuniunea a 2 de înmormântare din Deva», carea dintr-o mică reuniune locală, prin acest sistem, a devenit în 5 ani cea mai lărgită și puternică reuniune de înmormântare din Ardeal cu 12 filii pline de viață. L-am împământat apoi același sistem la banca »Industria», pe teren *financiar economic*. La fine a anului al 2-lea de gestiune 1907 avem deja în Deva cea mai mare și frumoasă tipografie română din comitat cu 3 foi: ca operațiune de bancă.

Numărul 1/1908 al »Bunului Economic» conține programul nostru, aprobat acuma și de adunarea generală a băncii »Industria» din 2/15 Martie 1908 Nri. 4 și 5/1908 conține luptele bărbătești, ce le-am purtat, luna de lună, an de an până ce am ajuns la bilanțul anului I. de gestiune al »Industriei», luptele și mai înverșunate din anul II de gestiune al ei până am ajuns la — tipografia română la 1 Dec. 1907 și primele foi românești în Deva; iar Nri. de față 6 și 7. Vă dă o viață iconă, ce luptă am purtat curentul nobil atriuit, cel »nebum întru Hristos», cu curentul flămând egoist, cel »înțelept întru Hristos» și ce impozant, mândru, voinic și generos a ieșit *curentul altruist*, ca principiu vecinic directiv, viu vieșitor, viu lucrător, înțelept organizator și vecinic dătător de viață la 4 factori azi hotărâtori: a, la *reuniune*. b, la banca »Industria», c, la *tipografia sa*, d, și la *toile noastre »Bunul Economic, »Cucu din Ardeal» și »Arenă»*: cari 4 așezăminte vii și productive, cresc, să întineresc și lucră sistematic în deosebite direcțiuni, pe deosebite terene, după unul și același sistem eclectic de propagandă al meu, spre unul și același scop final: *totul pentru popor și meseriași*:

I. *În 5 ani, până la 1912 trebuie, să avem 12 învățători călători*, ca misionari economici; II. *În alți 5 ani următori, până la 1917, trebuie să avem o puternică școală economică și de industrie*, pentru orfanii cei mai talentați ai »reuniunii 2 de înmormântare din Deva» cu cele 12 filii de azi și cele 100 pe mâne; III. *În 5—10 ani, dela 1912—1917, »reuniunea 2 de înmormântare din Deva» trebuie să devină cea mai mare și binefăcătoare reuniune din lume.*

Dacă bunul Dumnezeu îmi va dărui sănătate și viață, 12 tineri devotați și alți trei oameni de bine, ca să ne dăm împrumutat mână de ajutor pentru aceste scopuri și să lucrăm sistematic toți la fel, toate trei problemele I. II. III: sunt matematic sigure de reușită.

Am studiat propaganda fidei catolică la Roma, propaganda socialistă și trustul american, carele unește, organizează și valorizează forțele răsărite spre unul și același scop de exploatare sigură: pe baza acestor arme ale științei de propagandă empirică, carea mișcă și conduce lumea, condus fiind de o nemărginită dragoste cătră popor și meseriași, devotamentul curat ce au cristalizat, și au format un caracter de o proprie individualitate, toate împreună: îmi dau curajul convingerii, că acești 3 motorii universali, cari l-am naturalizat și romanizat într'un nou sistem eclectic de

pieptul meu — și atâta lu deajuns ca să fie scutit de taxă.

Tramvaiul electric sbura cu noi printre fulgii de zăpadă ce se cerneau des, lăsând palatele în urmă ca niște stâlpi bizare și întunecate. Mi se părea, că mă așezam de dragul meu să aruncă așa pogor tramvaiul, ca să nu întârzii... și multe multe mi-se păriau mie noui de tot, — par'că toți pasajerii se uitau numai la mine, și par'că toți îmi ziceau a parte:

— Aha! Ai sfeclit-o!

În fine soțul meu de pază, îmi face semn cu ochiul și eu cu o supunere prea vădită sar iute din tramvai. Sare și el. — Poftim înaintel suntem deja la ținta călătoriei noastre.

Acum urcarăm treptele — multe și late, — foșoare, antișambre, tot pe lângă uși cu inscripții deasupra. În fine după ce asudam de obosit, mă bagă pe o ușă într-o sală mare, unde rămăsei pe un moment surprins.

La stânga era înșirată tribuna juzilor, lângă ușe două mese, și înaintea meselor, mai jos cu 3 trepte 2 bănci.

La stânga viza-vi cu aceste mese mari cu grilajuri artistice până în capăt, — unde era o ușă laterală, și una la mijloc principală. — Iar vizavi cu băncile acuzaților între ușile amintite trei rânduri de bănci. La dreapta se ridicau ca și într'un amfiteatru logele, băncile; ear sus pianonul, bolta zugrăvită artistic cu multe figuri alegorice, antice, minunate și străine.

propagandă al meu, dasă va fi susținut, dezvoltat și propagat de 12 apostoli tineri, specializați în toți ramii economiei raționale și câteva industrii potrivite din patrie: *vor da un avânt atât de puternic poporului și meseriașilor noștri, încât bunăstarea lor economică și culturală va fi o întrebare de via 30—50 ani următori.*

Cred sus și tare, sufletul meu știe, creierul meu e convins, inima mea curată simte, voința mea de fier voiește: să lucre așa și dacă bunul Dumnezeu și oamenii săi de bine ne vor ajuta: *învingem!*

»Nebuni întru Hristos», bravă tinerime, cei 12 apostoli, săriți și-mi dați mână de ajutor! »La noi mărlu e putred, și tot, ce să sperează, sunt sâmburii duu ele, după marea nostru Eminescu.

Punând în lucrare propaganda aceasta culturală în filiele reuniunii noastre din Hunedoara, Alba-Iulia și H. Băță, voiu continua-o și în cele nouă filii de azi și cele de mâne, ca să ne creăm tot atâtea puncte fixe, ca centre anume alese spre acest scop.

Voiu cerceta apoi și alte centre, ca Blajul, Sibiuul, Aradul, Caransebeșul șel. să caut 12 tineri pedagogi aleși și să mijlocim stipendiile de lipsă la factorii hotărâtori.

Cu 1-a Septembrie 1908 tinerii aleși au să-și înceapă specializarea în toți ramii economiei. Pregătirea lor va dura la unii 3 ani, la alții 4 ani. Rând pe rând tinerii apostoli vor fi aplicați și înainte de 4 ani. La 1912 toți trebuie să fie aplicați, după trebuințele generale și amăsurat înfelesului premergător, ce-l vom avea cu factorii hotărâtori.

»Reuniunea a 2. de înmormântare din Deva» cu filiele și ficia sa, banca »Industria», vor aplica negreșit 4 învățători în unire cu alți factori ajutători din Deva, cu însoțirea »Hunedoara», parohia gr. or. Deva, dacă se va putea. Dacă acești factori nu vor contribui, aceasta împrejurarea nu va schimba rezultatul dorit, de oarece și *singuri* suntem așa de tari a plasa 4 apostoli economici. De altă parte avem deja câteva bănci aliate azi cu noi, reuniunea și banca, apoi ne vom mai însoți și cu alte bănci. Cu ajutorul lui Dumnezeu 4 învățători sunt astăzi deja siguri de a fi angajați la banca și reuniunea noastră.

Fac acest angajament public, ca directorul reuniunii și a băncii »Industria», cari au votat *programul meu* din »Bunul Economic» Nr. 1 din 1908 și mi-au dat *împuțernicirea* în regulă a pune în lucrare acel program, în carele angajarea de 12 învățători călători economici și îndințarea unei școale economice sunt punctele de competență, garantate chiar în statutele băncii »Industria» §§. 12 și 16.

Concurs

pentru 12 stipendii, 6 de câte 700 coroane și 6 de câte 800 coroane: pentru a să specializa în toți ramii economiei raționale și câteva industrii din patrie.

Condițiunile sunt: 1. Concurentul are să fie pedagog absolut din anul școlar trecut cu examen de calificare ori pedagog din cursul 3-lea la oricare pedagogie română din patrie, dovedindu-și sporul eminent cu copii autentice fără

Mi se părea că mă aflu într-o biserică mare, — mare și-mi venea pufra să mă fac că visez — când pe o altă ușe iată intră alții doi domni.

Unul eră amicul meu cu pricina iar celalalt — amicul soțului meu!

— Servus — și noi dăm mâna — asemenea și ciceronii noștri ne imitează. Acum prietinel meu îmi explică.

— Uite pe aceste două bănci azi noi vom ocupa loc, pe cea dintâiu vei șede tu amice — de a doua eu, — la mesele acestea șed apărătorii, colea ocupă loc dl. procuror, — colea — vezi unde i mijlocul înălțat cu scaunul ăla minunat — va șede dl. președinte, — iar la dreapta și stânga lui juzii, — colo vor șede jurații, — iar colo — publicul...

— Măi că bine la pricepi — s'ar auzeni să stai tu, soațe, pe banca aia dintâiu, la îndemâna procurorului — și nu eu o o reguță.

— Asta nu-i nimic — numai acolo stă acuzatul de clasa I-mă.

— Va să zică eu sunt de clasa primă și tu frate numai de a doua mână, — dar ce zici... eu finanțale cum stăm, dacă Doamne ferește careva ar fi silit să rămână în locuința aia mândră »preventivă» —?... teai îngrijit?

Prietinel meu în loc de răspuns, îmi arată justiția (dreptatea), legată la ochi, ținând o cumpănă în mână, și mă întrebă dacă cunosc eu cinstita ei persoană.

Intrăceea, ciceronii ne invitără îndărăt la foșor, unde erau două uși. — Pe una

timbru din partea oricărui oficiu parohial ori director dela pedagogia respectivă.

2. Concurentul are să cunoască în vorbire și scris perfect limba română și unguerească, să știe în câteva limba germană și să producă at state asemenea autentice ca calculul eminent din studiile sale gimnaziale.

3. Concurentul are să fie cel mult de 22 de ani, nelnsurat, sănătos, simpatie la față cu privire ageră, trup mlădios și vinjos pentru strapațe; să fie cuprinzător, deschis la fire, cu graiu sonor plăcut și să aibă darul vorbirei cuceritoare; să fie din fire moral, religios și cu o iubire extraordinară cătră popor și biserică; să aibă caracter ferm, energie și spirit întreprinzător, logică sănătoasă și o cugetare de sine stătoare.

4. Concurentul are să dea o obligație formală, scrisă și subscrisă de cu mâna proprie. Întărîta de păcânți ori tutorul său, cumcă îndată după absolvirea studiilor sale în cutare ram de economie ori careva industrie din patrie, să va aplica ca oficiar la banca »Industria» și va servi un an de probă cu 100 cor. lunar, spese de drum și ceva proviziune dela operațiunile de bancă economice; iar în dumineci și sârbători va face propagandă economică prescrisă în §. 46 din statutele băncii »Industria», regulamente ori statorită de direcțiune, va servi propagandă »reuniunii a 2-a de înmormântare din Deva» și filiele sale, având o proviziune statorită din venitele, ce le face flește carele reuniunii; întrucât banca »Industria» se va înțelege și cu alți factori, pentru a plasa pe toți învățătorii la aceeași misiune economică, concurrentul e deobligat — pe lângă aceleleași condițiuni — să se aplice și la alți factori aliați în vederea aceleiași propagande economice.

5. Concurentul trebuie să aibă voce bună de cântat, să fie versat în riturile bisericesti și să cunoască bine notele, pentru a putea eventual învăța cântările bisericesti ori să poată conduce un cor cu 4 voci.

6. Pe timpul ferilor fiecare concurrent o îndatorat, pe lângă a se de drum, să alute formarea de filii noue ori contro'a filiiilor înființate a reuniunii amintite spre a să introducă în propagandă reuniunii ori a băncii »Industria» și înainte de a si fi terminat studiile o îndatorat a ținea pe porulul prelegerii practice din deosebiții ramii ai economiei raționale: pentru a stârni dragoste și interes față de problemele noastre.

Cererile scrise și subscrise cu mâna proprie a fi-cărui concurrent sunt a să trimitte la adresa direcțiunii băncii »Industria» până în 30 Aprilie a. n. 1908, carea examinându-le, le va așterne deosebitelor consistoare, asociațiunii și alter factori, cari vor da stipendiile.

Deva, 18 31 Martie 1908.

La înărcinarea direcțiunii »Industria» bancă industrială economică, societate pe acții în Deva: directorul

August A. Nicoară m. p.

sta a tablă scrisă, că aici e dl. procuror, — iar pe a doua: Odaia acuzaților, — în care eră o singură masă lungă verde, cu diferite cărți și coduri penale.

Aici ne pusesem pardosiurile la cuer, mai privirăm încolo-n coace, — în care timp sala se umplu de public, și oara 9 bătu lung și pentru mine cam neobicinuit, — ciceronii ne invitără să ocupăm loc în sala cea mare, pe cele două bănci, par'că anume pentru noi pregătite cu atâta artă.

Public nu eră așa mult încă, — dar juzii, jurații, advocații au fost umplut sala, — și am observat, că erau foarte curioși a vedea pe un agitator român viu.

Sau început interogatoarele, sorțirea juraților — când avocatul strigă că asta jurat nu-l primește, căud procurorul iar că pe ăla nu-l primește — măcar eu nu cunoșteam nici pe unul, — iar văzând năcăjit pe prietinel meu de a doua mână, începui și eu a mă gândi, că... oare ce vor mai face cu mine atâția amari de doctori și cetățeni ai capitalei? Aveam să mă tulbur, numai pentru clasa aia I-mă.

Interogatoarele, prologurile nici nu mai știu cum au decurs, — numai de aceea-mi aduc aminte, — că printre public deodată dau cu ochii și de un cunoscut! — Eră Nicu-Stăgerelu, și din ochii lui simțitor privitori, am căpătat putere, de a zîmbi cu tot năcazul.

Acum după ce președintele vorbi sârbătorește juraților, »că în sfânta biserică a dreptății, dreptate să se facă!» începui a-mi zice:

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“
Cu 1 Aprilie st. v. 1908
se deschide nou abonament pe cuartul doi al anului, la care invităm pe toți amicii și sprijinatorii foiei noastre.
Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.
Abonamente numai la numărul popular de Dumineca:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 coroane, pe șese luni 2 coroane.
ADMINISTRAȚIUNEA.

Dela frații din America.
Apel către iubiiții noștri frați români din America fără deosebire de confesiune.
Când ne aducem aminte cu ce jale ne-am despărțit de locurile noastre natale, unde după fiecare sărbătoare de muncă, Dumineca clopotele bisericilor prin sunetul lor melodos ne cheamă la sfintele rugăciuni, ne prinde un fior, văzând că aici, unde avem mare lipsă de îngrijirea sufletelor, nu ne putem bucura de același lucru fiind că nu avem biserici. Cunoscut este fecărui creștin, că primul pas cu câțiva ani înainte pentru înființarea de parohii s'a făcut în Cleveland, Ohio. La cerere ni s'a trimis preot în persoana părintelui Balaș. Neînțelegerile ce s'au iscat între preot și popor, cari asemenea sunt cunoscute, au adus cu sine ura trecând timpul fără a ajunge la nici un rezultat. Deci preotul abdicând din parohie și cauzele bisericești fiind părăsite, s'a conformat un nou comitet parohial în frunte cu D-nul Petru Fărcașiu ca președinte și împuternicit de a colecta bani pentru biserică și totul s'a schimbat spre așa ca primind parohia un împrumut de 10 mii de dolari dela Unet Banking and Savings Co. Corner Pearl și Lorain str. și se lucrează din răspuneri de către frații români la zidirea bisericii pe locul cumpărat cu 3 mii de dolari, care s'a ridicat până aproape de coperiș și cu ajutorul lui Dumnezeu pe sfintele Paști va fi gata pe când sperăm a ni se trimite un alt preot după promiterea Prea Ven. Conzistoriu.
Deci convingi fiind de evlavie și credința d-tale, te rugăm frate creștine a ajuta cu cât te va lăsa inima și roagă și pe toți frații d-tale, căci lauda și răsplata veți avea-o înaintea prea bunului D-zeu. Fiecare, care donează dela 5 dolari în sus, va fi înscris ca membru fondator și vecinic pomenit cât va exista sf. biserică, iar cel ce donează dela 5 dolari în jos va fi pomenit ca membru ajutor și tuturor imediat li se va aduce mulțumită pe cale jurnalistică.

De-i te rugăm cu dragoste de frate a trimite mult puținul cât vei putea jertfi și strânge dela confratii d-tale la adresa alăturatului din împreună cu Orderul cel vântat dela poștă. În urma cărui imediat veți primi o cutanță dela oficiul parohial gr. or. din loc. Deci dorindu vă ca bunul Dumnezeu să-și reverse razele sale de binecuvântare asupra tuturor creștinilor am rămas până la revedere când vă vom invita la sfătirea locașului sfânt.
Cleveland Ohio la 18 Martie 1908.
Cu dragoste creștinească
Comitetul parohial gr. or. al bisericii Sf. Mariae.
Petru Fărcașiu președinte. Ioan Santeiu secretar.

ULTIME ȘTIRI.
Viena, 15 Aprilie. Știrea că arhiducele Iosif Ferdinand a cerut un concediu de 6 luni, pentru că are intenția ca să se retragă apoi din armată, nefiind mulțumit cu situația sa militară, este nefundată. Arhiducele a cerut acest concediu pentru a-și aranja câteva afaceri particulare. De o esire din armată nu poate fi vorba, arhiducele fiind soldat cu trupul și cu sufletul. Nu este adevărată nici știrea că arhiducele aștepta să fie numit general de brigadă, în Noemvrie trecut; această numire se va face anul acesta. Din Olmütz se telegrafiază că arhiducele Iosif Ferdinand va sosi în curând acolo pentru a se despărți de corpul ofițeresc al regimentului 59 de infanterie pe care-l comanda.

Viena, 15 Aprilie. Afară de vizita colectivă a împăratului Germaniei și prinților germani, cari vor sosi în 7 Mai aici, vor veni și alte persoane înalte din Germania să felicite pe împăratul Francisc Iosif cu ocazia jubileului. Se dă ca sigur faptul că regele Eduard al Angliei și președintele Fallieres vor veni în timpul verii la Ischl, unde vor felicita pe împăratul Austriei. Se crede că cei doi suverani vor veni în același timp la Ischl. Se anunță din Copenhaga, că și regele Danemarcei va veni la Ischl ca să felicite pe împăratul Austro-Ungariei.

Petersburg 16 Aprilie. — Poliția a aflat că, cu ocazia căsătoriei marelui ducesă Maria Pavlovna, care va avea loc în curând, teroriștii plănuiesc o serie de atentate. Guvernul a luat măsura ca străinii, cari sosesc în Petersburg să fie de aproape supravegheați. Toți străinii cari sosesc în Petersburg și cari sunt în etate de 18—45 ani trebuiesc să se

anunțe la poliție în termen de trei ore dela sosirea lor. Poliția a aflat că teroriștii însărcinați cu executarea atentatelor sunt în etate de 18—45 de ani.
Londra, 16 Aprilie. În Persia au izbucnit grave turburări. La Leistan doi hinduși englezi învinuiți, că au siliuit o femeie, au fost prinși și bătuți. Unul din ei a reușit să se refugieze la consulatul englez. Mulți indigeni armați au spus, că vor dărâma clădirea consulatului, dacă hindusul nu va fi predat. Guvernul a trimis trupe de cavalerie și infanterie pentru a apăra consulatul, dar consiliul rus și englez nu au încredere în armata aceasta și au înarmat oameni de ai lor pentru a apăra clădirea.

Lemberg, 15 Aprilie. Cadavru colonelului Potocki, fostul guvernator al Galiției, a fost depus în cavoul familiei sale din Kresovice eri după amiază. La aceasta solemnitate au asistat peste 20,000 de persoane.

Petersburg 16 Aprilie. — La ministerul de interne sosesc știri că uniunea poporului rus pregătește progromuri în localitățile unde locuiesc ovrei. În orașul Ecaterinoslav s'a așezat pe păreți proclamații, în cari uniunea provoacă poporul să ucidă pe ovrei. Primul ministru, Stolypin, a dat ordin guvernatorilor și prefectilor din orașele interesate, să ia cele mai energice măsuri pentru evitarea progromurilor. Știrile acestea au provocat o mare panică între ovrei.

Bibliografie.
St. O. Iosif. „Zorile“ Dramă istorică în două acte și în versuri. Prețul 1 cor. (10 b. porto).
„P. Ispirescu“ Povestirile unchișului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).
Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. Teatru I.
De cuprinsul următor:
„Soldan Viteazul“, „Mama Anghelușă“, „Herșcu Bocogiu“, „Clevetici“, „Sandu Napoală“, „Surgiu“, „Ion Păpușariul“, „Coacoana Chirița“, „Barbu Lăutaru“, „Paraponisitu“, „Kera Nastasia“, „Haimana“, „Gură-Cască“, „Stan Covrigariul“, „Vivandiera“, „Păcală și Tândală“, „Scara măței“, „Craiu nou“, „Hartă Razășul“, „Bamășagul“, „Peatra din c-șă“, „Nunta țărănească“, „Chirița la Iași“, „Chirița în Provincie“.
Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto).
„Compassul Românesc“ de N. P. Feltescu partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

ECONOMIE.
Povețe cu privire la manuirea și plantarea pomilor altoiți și a pădureților.
Venind primăvara, se apropie și timpul când bunul econom își procură și plantează sau pomi altoiți formați gata, sau numai pădureți, pentru a-și face școală de pomi, ca să-și crească însuși altoii de lipsă.
Pentru ca plantațiunea să ne fie folositoare nu e de ajuns să procurăm pomii dela cutare firmă mare, dar e de lipsă să observăm la sosirea pachetului, la despașchetare, la îngrijirea altoilor sau pădureților până la plantare și la plantare însăși următoarele reguli:
Indată ce suntem încunostiințați, că ne-a sosit la stație pachetul cu pomi sau cu pădureți: numai decât să mergem după el și să-l transportăm acasă și să nu-l lăsăm cu zilele în stație, de oarece atât frigul, cât și seceta (căldura) sunt stricăcioase rădăcinilor.
Dacă am observă, că pachetul e înghețat, atunci să-l punem în un loc scutit de frig, dar nu călduros; așadar într-o cămară sau pivniță și să-l lăsăm acolo să se desghețe. După 4—5 zile putem să desfacem pachetul și până la plantare îngropăm pomii sau pădureții în pământ.
Dacă primăvara desfăcând pachetul, aflăm că coaja altoilor sau a pădureților e vestejită, sbârcită, în cazul acesta să tăiem capetele rădăcinilor mai groase și punem altoii sau pădureții într-o cadă cu apă pentru 1—2 zile, prin ce își trag de nou apă și se delătură crețele (sbârciturile) coajei. Altoii încâtva vestejiți se mai pot pune în lungime în un șant, unde așperindu-i cu pământ, îi udăm. După 3—4 zile îi scoatem din șant și sau îi plantăm îndată, sau dacă nu-i putem planta, îi îngropăm așa, încât rădăcinile și 16—20 cm. din trunchiul să ajungă în pământ.
Lucrul de căpetenie la plantarea pomilor e, ca groapa să fie destul de mare. Groapa să fie 70—130 cm. adâncă și 100—120 cm. largă. Groapa să se sapa totdeauna cu vre-o câteva săptămâni înainte de plantare, dacă plantăm toamna, groapa se va face în luna August, sau Septemvrie, dacă plantăm numai primăvara, atunci groapa se face toamna sau în decursul iernii.
Când săpăm groapa, pământul cel bun de deasupra îl punem la dreapta, iar cel de desubt, care e mai slab, îl aruncăm la stânga gropii. Dacă am săpat groapa: o umplem 2/3 părți cu pământ bun; care a fost deasupra și îl adunăm la mijloc făcând un mușuroiu (dălmă), aceasta e de lipsă ca pământul să se așeze până la și înainte de plantare, iar nu după plantare.
Înainte de a planta batem parul la distanță de o palmă dela mijlocul gropii, după aceea tocimial mușuroiul și plantăm pomul.
Pentru plantat pregătim pomul în modul următor:
Cu un cuțit bine ascuțit sau cu foarfeci bune tăiem din rădăcini atâta cât e

— N-ți trebuie un apărător?
Prietinul meu de-a doua mână, avea un bărbat foarte înfocat, și minunat trebuie să fi, fiindcă se uita cu un ochiu la frate și cu unul la s'ănișă, — deci îmi gândisese că »Unde-i unul nu-i putere«, și răspunsei:
— Ba maș ruga, zo aia n'ar strica să-mi dați și mie un ajutor, un avocat de băștia cât de mic, fiindcă eu nu știu șș-ii!
Suspendă bătrânul prezident ședința pe 10 minute, ca mie să-mi caute din fundul pământului un avocat apărător.
II.
În oada cu masa verde, apare înaintea mea o arătare extraordinară. Un om d'on schiop, cu niște priviri agere și amicale, îmi întinse mâna și-mi zise: Dr. W. O. — sunt trimis să te scot din belea, iute spunem-i ce știi... iute că iată numai 5 minute mai avem.
Eu îi privesc cu neîncredere, și din cauza numelui, dar mai cu samă din statură și tipul său nu-mi părea a fi un avocat.
— Bine Die dr. eu nimic nu știu acuma, dar dacă nu-i vorbi bine — înaintea întregii obștești adunări — și-oi abizec apărarea.
— El mă strinse de mână și-mi șopti amical.
— Las numai că voi auzi! Așa se vede că nu știi cine sunt eu.
— Așa se vede mă rog de iertare, — apoi iar mă pusei pe scaunul meu de-ntâia

mână, — și acum începu să mi-se urce părul în cap.
Un drag de procuror ticălos începu a mă lua și dupăce cu un ton înmănat, cu o dicție admirabilă spuse iste cuvinte: mie de ani, căzu ca fulgerul asupra mea: Mă ridică până la nori prin laude de șert, apoi deodată mă trânti la pământ — de tot țără și puzderi țara c'o să mă prefac!
— Sărman de mine — îmi gândeam dacă ăsta are drept, atunci eu am să fiu imediat pus la răcoare.
Atât de bine le-a știut așeza cuvintele sale detunătoare, grele ca glilele ogorului, încât eu singur le credeam mai mai că-s drepte, și instinctiv arunca o privire la ajutorul meu, la »omul cât schiopul«. Jurații cei mai bătrâni priveau la mine, dar zimbînd, și din ochii lor nu puteam observa nici bine — dar nici rău.
Deodată începe eroul meu, cu un glas subțire, neplăcut, abia auzibil — dar când vine colo, că: acum ori nici odată, — răsuna sala de vocea lui, laudând limba maternă, și zicând:
— Cine-a mai văzut, ca privighetoarea să cânte ca o broască. — Apoi Die procuror, Dta crezi, că totdeauna ai dreptate! Dta ești mă rog, ca acel vânător vestit, care totdeauna nimerea ținta. Nici odată nu făcea greș, ci tot în mijlocul cerului chiar ochia, și nimerea, încât a fost pus lumea în mirare. — Un bun amic al său însă nu lăsa lucru într'atâta, ci smulse dela el secretul dibăciei sale de țintăș. Ce crezi de procuror, pentruce nimeria vânătorul ăla ținta din mijlocul

arcului? — Pentrucă mai întâiu pușca și numai după aia trăgea arcul în jur.
Di procuror și aci dintâiu și-a slobozit gloanțele, însă arcul nu l va putea trage, că la asta nu-i dau răgaz, — nu mă rog dlor jurați, pentrucă acel articolu numai onoare ar face și foilor noastre ungurești, dar durere ziaristica noastră nu produce asemenea mărgăritore naturale și frumoase. Sau eu fiindcă's ovreu, să nu mă pot ruga lui Dumnezeu în biserică mea, în limba mea? — În templul frumoasei naturi, toate limbile să salte, sau merită pedeapsă acela, care serie în iubita sa dulce limbă maternă că:
— Privighetoarea și toate păsările cântărețe în limba lor laudă pe Domnul, deci eu cât este mai de lipsă, ca omul ca stare, să-și iubească limba lui maternă.
Dlor jurați! clientul meu, care la auzul detunăturilor dlor procuror a devenit confuz, acum tare samănă cu clientul lui Solones de odinioară, — că anume pe tatăl seu mașter cineva uzându-l, lau asuprit pe el cu fapta, pună du o în cărcă lui, deși nu eră adevărat, — iar șfatul văzând că pe acuzat îl apără chiar Solones, — și ștîind bine că acela trei zile nu gată a înșira puternicile argumente de nevinovăție, încetul cu încetul juriul a adormit cu totul, și lau lăsat pe apărător să vorbească-n vânt, — iar pe acuzat să stee în lanțuri. — Di procuror ar voi asta dela domni jurați, — și în cazul de față, — dar nu se poate nici acum, dacă nici atunci nu s'a putut, — nevinovăția trebuie să învingă și acum ca și atunci, — căci Solo-

nes sări pe o masă, dete cu piciorul, și strigă tare:
— Dlor jurați! — A fost un om și a avut un măgar, și la vândut la alt om și celalalt om i-a adus pielea îndărăpt spunând, că el numa' măgar a cumpărat, nu și pielea lui. Omul zicea că el i-a vândut cu totul...
Atunci șfatul se interesa de noua poveste a lui Solones, și toți juriul întrebă:
— El — și?
— Și când e vorba de pielea unui măgar, șfatul se interesează prea mult, — iar când e vorba de viața unui nevinovat — atunci șfatul doarme, — este amețit de cap.
Clientul lui Solones a fost achitat!
— Acum când e vorba de a exercita șfanta dreptate în templul acesta al dreptății, — di procuror își trage arcurile șpuse și vrea cu ori ce preț să vă atragă ura d-voastră asupra clientului, care numai atâta a greșit, atâta e de vină — căci nu el a scris acest frumos articolu.
Cer sus și tare, în numele dreptății ca acuzatul să fie achitat!
* * *
Cererea omului celui mic, dar cu mare minte, a fost împlinită. Iar când am părăsit templul dreptății, pe treptele întrebai pe avocatul meu, — că de ce a trebuit să mă zică și vorba cu pricina — că nu eu am scris articolul, — dupăce odată s'a pus de bază acuzei și procedurii?
— No, bine! — omul dacă nu poate cu doi cai scoate căruța din imală, — iacă

neapărat de lipsă, ca să nu fim împiedecați la așezarea lor și la plantare, rădăcinile stricate se taie de tot, iar cele vătămate deasupra vătămăturii. Tăietura să fie totdeauna cătră pământ, pentru a se vindeca mai ușor. După aceea așezăm pomii 2—3 ore cu rădăcina în un vas cu ciuruială făcută din lut (pământ galben), baleză de vită și apă. Pentru plantare luăm pomul din ciuruiala aceasta.

La plantare așezăm pomul lângă par pe mușuroiul din mijlocul groapei având grijă să nu-l punem mai adânc decât a stat în școala de pomi, fără mai bine ceva mai sus, căci de pământul se mai așază. Până unde a stat în pământ în școală se cunoaște după culoarea coajei. Rădăcinile le așezăm cu grijă pe mușuroi și apoi cu mâna punem pământ bun și fin pe rădăcini și între ele, indeseând bine pământul cu mâna, ca să nu rămână spațiu goale. Dacă am acoperit rădăcinile cu cel puțin 5 cm. pământ, atunci putem indesa pământul, călcându-l cu piciorul începând de la marginea groapei și mergând spre mijloc. Peste pământul acesta putem pune un strat de gunoia de 10 cm. grosime, care nu numai că îmbunătățește pământul și oferă (dă) diferite materii de nutreământ pomului, dar totodată îl apără și contra pericolului fie a se usca, conservând umezeala. Dacă plantația se face primăvara îl udăm după aceasta cu 3—4 cani (cote) de apă și apoi umplem groapa de tot cu pământul, care ar mai fi lângă groapă, făcând în jurul pomului o albă din pământ.

Terminând plantarea legăm pomul de parul băut mai înainte. Parul să ajungă numai până sub coroană, iar vârful parului să rotunzească pentru a nu vătăma pomul. Pentru legat putem întrebuința pae sau nuiele de răchită (salcă). Pomul se leagă sub coroană și la mijloc, legătura să aibă forma unui ∞ culcat, adică să fie trasă și între pom și par ca să nu se frece unul de altul. Legătura să nu fie prea strânsă, ca pomul să se poată așeza cu pământul.

Pomii plantați se taie și anume la meri și peri, mlădița să rămână de 70—80 cm. de lungă, la vișini, cireși, caise, perșeci rămân 5—6 ochiuri, la pruni ceva mai mult.

Nucii nu se taie.

Dacă plantarea pomilor s'a făcut toamna, atunci se taie numai în primăvara următoare.

În cas de secetă pomii trebuie udați. E bine să acoperim albia făcută în jurul lor cu un gunoia păios pentru a conserva (păstra) umezeala din pământ.

Pădureții se plantează primăvara în școala de altuit. Pentru școala de altoit să se aleagă un loc plan (oblu) și deschis, unde umblarea aerului nu e împedecată de ziduri, pomi etc. Pământul se rigolează (desfundă, întoarce) toamna sau iarna la 60 cm. adâncime. Primăvara plantăm pădureții luând distanța rândurilor de 80 cm., iar rând 40—50 cm. Pădureții din rândul al doilea să cază la mijlocul pădureților din rândul întâi, cei din rândul al treilea iar în direcția celor din rândul întâi. Prin împărțirea aceasta, razele soarelui pot străbate și aerul, căldura pot circula mai ușor. Pădureții pentru plantare îi pregătim

în modul următor: Rădăcinile vătămate sau stricate le depărtăm, rădăcina principală o scurtăm pe jumătate din lungime, celelalte numai puțin, mlădițele de pe pădureți le curățim până la 30 cm. înălțime, ce e mai sus se scurtează. Asemenea și pădurețul se scurtează la 40 cm. lungime. După aceasta așezăm rădăcinile pădureților în ciuruiala făcută din lut, baleză de vită și apă și din aceasta îi plantăm, udându-i bine cu apă.

Rentruca pădureții să fie puși în rând e bine a se folosi o sfoară împărțită și lângă aceasta să așezăm pădureții în groapă.

Ingrijirea mai departe a pădureților constă în aceea, ca pământul să fie curățit de buruieni, și în cas de secetă, dacă e posibil, îi udăm.

Pădureții se altoesc în luna Iulie-August prin oculare.

Sibiu, 3 Martie 1908.

Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu.

Pantaleon Lucaș, Vict. Tordășanu, prezident. secretar.

Mulțămită publică.

Subscriși conducători ai societăților de lectură dela gimnaziul român din loc (Societatea de lectură »Ioan Popasuc« și dela școala comercială sup. rom. aduc mulțumitele lor tuturor maritimșilor donatori, cari au contribuit la sedința publică a societăților, ținută în 30 Martie 1908. Lista donatorilor este aceasta:

- Internatul de Dșoare 14 cor. Ioan Ciurcu, Dr. Nicolae Vecerdea, Dr. Nicolae Dima câte 10 cor. Constantin Velcean căpitan, Lna Blebea, Dr. G. Venter câte 5 cor. D. nete Budiu, Dima, domnii Aurel Filip, Dr. V. Saftu, câte 4 coroane, D-na Băiuțescu Maria, Virg. Onițiu, Gh. Chelariu, N. Stinghe, câte 3 coroane, D. Marcea, A. Meșotă, dna E. Tecontia, dl Albușescu, Dr. C. La ea, Dr. I. Bunea, Dr. Iosif Blaga, Dr. Suciu, P. Dima, Miculescu locotenent, dnele Onițiu, Dușoiu, dl N. Furnică, dna Chiffa, dna Steriu, Gh. Șerban, Lenger, Petru Popoviciu, Nedelcu, Căldărea I. Petrovici, A. Ciorteș, A. Banciu, Preotul Maximilian, Frații Dumitru și Maria Jalin, Inginer Stanciu, Dșoara Maxim câte 2 cor. Ioan Eremie, Dșoara Ilasievici câte 120 Dnele Aneta Groza, Susana Popovici, Maria Grădinar, Maria Navrea, Ioan Spudercă, Dșoarele Eug. Oancea, V. Barbu, Costi Oancea, Gh. Ciurcu, Gh. Navrea, Popescu învățător, Dșoara Neguț, Dr. A. Bogdan, A. Bogdan sublocotenent, Dșoara Suciu, Ilie Savu, Lupan, Dșoara Barbu, Dna Roncea, I. Furnică, Gămulea, Dșoara Mela Popea, N. N. Paraschiva Bădițoiu, Dnele Braniste E. Bădițoiu, Venter, Dl G. Șerban, V. Braniste, Neguț, Furnică, Dobroz, Dna Bărsan, Dl. Meșan, Gh. Baboie, Gh. Preșărean, Dșoara V. Butmăloș, Dl. Preșmărean, Ioan Al., P. Percea, Dna Bratu câte 1 cor. Dna Manu 80 fil. Butmăloiu 78 fil. Dna Loga, Const. Voicu, Ioan Bărsan, Gușia câte 60 fil. N. N. Mușlea învățător, I. Basarab câte 50 fil. Dna Suciu, Dl. Iliesu, Dl. Ivan sergent, Dl. Hamza câte 40 fil.

cineva mâncând ceva mâncări rele și astfel stricându-și stomacul, simte dureri prin el, e deochiat. Ea și o neînsemnată durere de cap, care de regulă din funcționarea neregulată a stomacului provine, își află explicația în deochiu.

Aceasta epidemie atât de temută nu se îndestulește însă numai cu victime culese din societatea omenească, fără se estinde și la animale, la pomi etc. Și e ceva interesant, că de regulă persoanele cele mai frumoase, animalele cele mai de preț și pomii cei mai productivi cad jertfă acestui inimic.

Dacă e deochiat un om și nu umblă în pripă după vindecarea lui, de regulă e fiul morții, sau la cazul când nu ar muri, ajunge în o stare fizică ori psihică deplorabilă.

O vită deochiată piere, totasemenea un pom deochiat devine nefruităfă pentru totdeauna, sau se usucă. Ra femeile susțin, că chiar și aluatul de pâne se deoache și atunci pânea rămâne necrescută.

Sunt tare temuți pentru deochiu oamenii, cari sunt lăptați în două rânduri, totasemenea oamenii, cari au privire lacomă. Când un om privește cu mirare ceva și-și aduce aminte de deochiu, atunci acel respectiv nu deoache — la dincoatră se susține, că acela deoache.

Deochiul, ca și ori-care morb își are medicamentele sale. Ca răul provenit din deochiu să se premenit să folosesc o mulțime de semne, cari atrag atențiunea privitorului asupra deochiului și astfel consecin-

Birăescu 20 fil. Școlarii 9-10. Suma: Cor. 195-79.

Dr. Alex. Bogdan Ioan Pricu
prof. la gimnaziu. prof. la școala comercială.

Subscrișul exprim și pe aceasta cale cea mai adânc simțită mulțumită și recunoscută tuturor concetățenilor din Năsăud, inteligenți, meseriași, industriași și economi, cari în marea nenorocire cu care m'a lovit soartea prin aceea, că în 3 l. c. arzând casa în care am locuit, au ars între ce am avut în casă și toate instrumentele de lucru, așa că am rămas fără puțință de a-mi câștiga pânea de toate zilele; în urma colectei inițiate de bunii prietini Ioan Androne hornar și Ioan Nistor faur — cărora deosebit și pentru aceasta le mulțumesc — au binevoit a mă ajuta cu bani.

Dumnezeu le răsplătească însutit ajutorul dat și îi ferească de o astfel de nenorocire.

Savu Hui
măestru măsar în Năsăud.

Din împărăția chinezească.

Actualul împărat al celor 400.000.000 suflete de chinezi, este atât de nenorocit, scrie un ziar parizian, încât nici cerșitorii cari se tăvălesc ca câinii prin noroi, pentru o fărâmură de hrană, n'ar fi ispitiți azi de splendorile, cari impresoră pe *fiul cerului* — cum se numește acost împărat.

În adevăr, e nenorocit împăratul Kuangsu și ar fi mulțumit să i-se sfârșească viața cât mai curând. Dar iată câte ceva din viața lui: E fiul prințului Cinen și s'a născut în a 28 zi din a 6 lună a anului al 11, epoca Tong Ce; adică e în vârstă de 36 de ani.

La moartea lui Tong-Ce împărăteasa Tse-Hi, soția lui Hien-Fong și mamă a împăratului Tong-Ce, alese împărat pe Tsai-Tien — actualul împărat Kuang-su — care era în vârstă de 3 ani. Scopul împărătesei era să îndepărteze pe adevăratul moștenitor, care ar fi domnit cu mama lui, spre a domni ea; tatăl lui Tsai-Tien a protestat înzădar contra intronării nedrepte a fiului său. În vremea în care împărăteasa Tse-Hi domnea, împăratul studia.

Căsătoria lui fu hotărâtă pentru a 2 luna din al 16 an al domniei lui. Obiceiul e ca în ziua căsătoriei, împăratul să aleagă în prezența prinților și prințeselor, trei din tinerele fete alese de împărăteasă și înșirate în rând, într'o sală mare. Împăratul oferă celor pe cari le alege un sceptru numit »ju-ic«. Așa fu și în ziua căsătoriei lui Kuang-Su, care vru să ofere întâi, spre a fi primă împărăteasă, ju-ic-ului unei fete tinere, Cen-Fei, pe care o iubea mult. Dar împărăteasa observând l-i luă din mână, și-l dete nepotei sale, flica lui Koi-Hiang și împăratul nu putu să facă din Cen-Fei decât a doua femeie.

După căsătorie luă domnia și-și dete seamă că China are nevoie de reforme; dar fiind încourajat de miniștrii conservatori, continuă să domnească nouă ani ca și predecesorii săi. În al 24-lea an al domniei, eși la iveală un ministru Kang-

Yu-Vei, care redactă decrete reformatoare și pe cari împăratul le semnă numai decăt, căci... e inteligent.

În a 13-a zi din a 8-a lună, împăratul trebuia să cheme la palat pe toți prinții și miniștrii spre a-l obliga, sub pedeapsa cu moartea, să-și taie cozile și să îmbrace haine europenești pe cari le avea pregătite în palat.

Împăratul vroia să exileze pe împărăteasa, mătușă sa — care împiedecese întâmplarea aceasta, dar fu tradat de generalul Yuen-fe kai.

Tse-Hi se urcă din nou declarând că împăratul e bolnav și că nu poate ținea în mâni soartea Chinei. La 1900. Împărăteasa fuge din Pek-ng — cu ocazia străzunderei în capitala Chinei a trupelor internaționale — luând cu sine gajul de suveranitate, pe bietul Kuang-su; dar înainte de fugă își potolește ura contra iubitei împăratului, a doua soție Cen-Fei, poruncind servitorilor ei s-o arunce în puț, și spre a fi sigură că nu va mai reveni, ordonă, nesocotind lacrimile împăratului ingenuchiat înaintea ei, să se arunce bolovani asupra nenorocitei, care să sbătea în fundul puțului.

China și-a recăpătat liniștea, împărăteasa a reintrat în Capitală, dar împăratul nu e mai fericit. Cu soția sa legitimă trăiește foarte rău. Aceasta s'ar fi plăcut chiar mătușei sale, care a pedepsit pe împărat cu depărtarea în a 8-a 9-a și a 10-a lună.

Împăratul așteaptă moartea, spre a fi scăpat de chinurile morale și fizice pe cari le îndură, spre a se numi *fiul cerului*.

Cugetări.

Când m'am născut am plâns, și fiecare zi cât am trăit mi-a dovedit, că am avut dreptate.

Lenau.

Când femeia iubește își pierde inima; când bărbatul iubește își pierde mintea.

Hilarus.

Mândria e egală la toți oamenii, și nu e deosebire decât în mijloacele și felul de a o arăta la lumină.

Se pare că natura care pentru a ne face fericiți a împărțit așa de cuminte organele corpului nostru, ne-a dat și mândria pentru a ne scuti de durerea de a cunoaște scăderile noastre.

La Rochefoucauld.

Adevărul trebuie să se impue fără violență.

Nu trebuie să fie deosebire între rude și străini.

Înhamă și pe al treilea, și atunci e sigur că-l scoate, — ieri am scos pe Slovaci din belea, azi pe Român...

— Bată-te norocul dle avocat, da șod mai ești.

— Va să zică n'ai avut lipsă să-mi abziți apărarea!

— Scuză dle, și sincere mulțămiri!

Noia Oarșin.

Deochiul.

Dacă studiem viața țaranului dela sate ne întâlnim cu o mulțime de obiceiuri și credințe, cari își au începutul în trecutul cel mai depărtat și cari până în prezent sunt atât de înrădăcinate în aceasta clasă, încât numai cu greu vor fi stirpate.

Deochiul încă este o veche credință, erezită dela moși-strămoși și o vor mai erezii-o strănepoți de strănepoți până când îi va sosi oara morții.

E curios, că acestui rău i-se atribuie o atențiune de tot mare din partea țaranilor și dacă s'ar întâmplă să debarci contra lui, ca contra unui ce, care nu există și nici când nu a existat, și-ai aprins paie în cap!

El constă în schimbarea pe neașteptate a sănătății în morb. Dacă cineva petrecând în aer stricat se îmbolnăvește, susțin, că e deochiat. Tot asemenea, dacă

tele acestui rău sunt încurajate. Așa d. e. oameni mari, de regulă își coasă la gulerul cămeșii o bucată de aiu susținând, că astfel nu pot fi deochiați. La copiii mici le leagă de mână coardă de violină, sau le pun la gramaz un ban, un ghioc și trei mărgelețe din un lemn numit drimoc. La vite leagă lână colorată în roșu. Tot așa purced și cu pomii frumoși și straturile de legum.

Pe lângă toate aceste semne se poate întâmpla însă, ca unii oameni sau animale să fie deochiate și în acest caz se purcede în modul următor:

Să ia un vas cu apă limpede și se aruncă în ea trei bucăți de cărbuni aprinși, mai buai sunt cărbunii de porumbel. Înainte de ce s'ar fi aruncat cărbunii în apă, se face semnul sfintei cruce și se numără în seria inversă. Când se aruncă primul cărbune, se zice 3, când se aruncă al doilea se zice 2 și când se aruncă al 3-lea se zice 1. După ce s'a terminat cu aceste, se rostesc următoarele cuvinte:

- De-i deochiat de bărbat
- D-zeu să-i deie leac,
- De va fi de juns ori fată
- Deie-i leac Maica curată,
- Iară de o fi de muiere
- Maica sfântă leac să i deie.

Terminând cu aceste se zice:

- D-zeu te-o dat, D-zeu te mântuiește,
- D-zeu te-o dat, D-zeu te curățească.
- La D-zeu e nădejde
- Ajutorul meu la D-zeu meu este.

După aceste se aruncă de 3-ori cu vârful cuțitului apă din vasul cu cărbunii stinși pe foc și să zic cuvintele:

Mântuiește-l Doamne, ispășește-l Doamne; când apoi suflă de 3-ori peste vasul cu cărbunii stinși pentru deochiu.

Când s'a terminat cu apa pregătită contra deochiului, se dă celui deochiat să bea de 3-ori din ea, apoi se udă pe frunte și în jurul inimii. Restul apoi se aruncă pe țigina uzei, zicând: că dupăcum se deschide ușa de timpuriu, așa să treacă și deochiul.

Se întâmplă însă, că vitele pot fi deochiate în drum și atunci e eșchisă posibilitatea de a putea stinge cărbuni, căci lipsește apa și focul. În acest caz omul se pleacă și ia pământ de sub vîta deochiată și aruncă de 3-ori peste ea, zicând:

- D-zeu te ispășască,
- D-zeu te mântuiească.

Când s'ar întâmpla, ca persoana, care a deochiat să fie cunoscută, atunci respectivul se chiamă la bolnav și suflând de 3-ori peste el, se crede, că cel deochiat își află vindecarea.

Iată pe scurt ceea ce crede poporul din părțile noastre în deochiu și modul cum se ajută în vindecarea lui. E adevărat, că totul e un lucru neînsemnat, și ar fi bine, ca conducătorii poporului să se nisuiască a-l stărpi.

Caova, în 8 Aprilie 1908.

Aug. Ocnanu.

Ori câtă grijă am pune pentru nutreământul și corpul nostru, nimic nu va putea prelungi viața cu un ceas măcar.

Tolstoy.

MULTE ȘI DE TOATE.

Erburi otrăvitoare.

Coadă calului s'a constatat de otrăvitoare pentru animale. Acestea o mănâncă cu oarecare scârbă, însă fiind fiamănde, nu o bagă de seamă și o mănâncă cu celelalte ierburi.

În Germania, Lohmann a scos din aceste soiuri de ierburi, o otrăvă așa de tare, încât injectată sub pielea animalelor, le omoară în 15—25 de minute, cu niște crampe, convulziuni și fenomene de paralizie foarte puternice.

Așa dar, toți acei care cunosc această buruiană, să ferească vitele de a o mâncă.

Violența vulpei.

Un călător trecând printr-o pădure a întâlnit în calea sa un șarpe mare, care gemea de durere sub un bolovan ce căzuse pe el, încât nu se putea mișca din loc.

Șarpele a zis deci către călător:

— Rogu-te, creștine, scapă mă de năcazul ce a dat peste mine, dă la o parte bolovanul acesta, și întotdeauna îți voi fi recunoscător.

Călătorul a stat pe gânduri, neștiind ce să facă; iar șarpele din nou și-a repetat rugămintea.

Atunci călătorului i-s'a făcut milă de durerile șarpelui, a dat bolovanul la o parte, și l-a scăpat de moarte.

Șarpele a mulțumit călătorului, care și-a urmat calea mai departe.

Abia a făcut însă câțiva pași, când șarpele i-a eșit în cale, zicându-i cu răutate:

— De două zile eu n'am mâncat nimic. Foamea mă răzbește. Trebuie să sug sângele din tine, căci altfel mă prăpădesc.

Călătorul cuprins de frică și groază s'a rugat de șarpe să-i cruțe viața, căci el i-a făcut mare bine, l'a scăpat de moarte.

Dar șarpele nu a voit să audă de aceasta.

În timpul acesta sosește o vulpe la ei. Călătorul povestește vulpei cele întâmplate și o roagă să facă judecată între el și șarpe.

— Ca să pot face judecată dreaptă între voi — a început să zică vulpea — trebuie să mergem la fața locului, unde ai dat la o parte bolovanul de pe șarpe.

Învaindu-se și șarpele la aceasta, cu toții au mers la locul cu pricina, unde vulpea a zis către șarpe:

— Așază-te în locul unde a căzut bolovanul pe tine.

Șarpele fără împotrivire a făcut aceeași, iar vulpea s'a întors către călător și i-a zis:

— Arată-mi cum a stat bolovanul pe șarpe?

Călătorul a așezat bolovanul pe șarpe.

— Judecata e făcută — a zis cu violență vulpea către călător. — Dă și acum și o milă de șarpe, dă iara bolovanul la o parte.

Călătorul a mulțumit vulpei, și fericit și a urmat calea; iar șarpele din nou a început să geamă de durere.

Comunicată de Alex. Țintariu.

Raportul între nașterile de sex masculin și cele de sex feminin.

S'a constatat de mult timp, că nu există o împărțea dreaptă între nașterile de sex masculin și cele de sex feminin, fiindcă nașterile masculine întrec pe cele feminine. Proporția, în care nașterile masculine întrec pe cele feminine, nu este însă aceeași la toate popoarele din Europa. Mai mulți copii de sex masculin se nasc în Grecia, România, Spania și Portugalia. În Grecia din 1000 de copii noi-născuți 530 sunt de sex masculin și 470 de sex feminin. În România din 1000 de copii noi-născuți, 524 sunt de sex masculin și 476 de sex feminin. Aproape aceeași proporție este în Spania și Portugalia. În toate celelalte țări din Europa din 1000 de copii noi-născuți 513 sunt de sex masculin și 487 de sex feminin. Mai mică este diferența aceasta în Anglia și Polonia rusească.

De notat este, că între copii ilegitiți mai mulți sunt de sex masculin, ca între copii legitimi. S'a mai observat apoi, că la

țară se nasc mai mulți copii de sex masculin, ca în orașe.

Mai mare influență asupra sexului pare să aibă vârsta părinților și mai ales a tatălui. Dacă tata și mama sunt în vârstă sub 25 de ani, copiii lor sunt în majoritate de sex masculin. Dacă tatăl este în vârstă peste 35 de ani, iar mama sub 25 de ani, nu mai prevalează sexul masculin la descendenții lor.

Dintre copii cei dintâi născuți mai mulți sunt de sexul masculin.

O mare influență pentru înmulțirea sexului masculin are sănătatea părinților. Din părinți artriciți, sifilitici și alcoolici se nasc mai puțini copii de sexul masculin, ca din părinți sănătoși.

»Sănătate«.

Posta Redacției.

Mai multor parochieni din Râșnov. Cele trimise se vor publica în extras în numărul viitor.

Domnii abonați, cari pe ziua de 1 Aprilie v. nu și-au reînnoit încă abonamentul, să binevoiască a-l reînnoi neamănat, ca să nu li-se întrerupă expedierea ziarului.

Administrațiunea
»Gazetei Transilvaniei«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Victor Branicea.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurimei din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere neozsurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și oui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încreta existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e instituit reamunit în toată țara al Dr.ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă disoreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i se eliberează de materiile de bălă, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilitice, boala de țevă, bășică, nervi și șira spinărcii, începăturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boala de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este pierdută, căci dacă cine-va, din ori-ce carză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie-cărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Dumineca până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10.

Avis!

La societatea comercială »Consum« în Blaj se caută un funcționar comercial pentru conducerea cărților de contabilitate. Preferenți sunt și cei cari se pricep în branșa băcăniei.

(1291-3.)

Nr. 120/908.

Publicațiune.

Joi în 23 Aprilie a. c. la 10 oare a. m. se va ținea în cancelaria administrațiunei pădurilor oraș-timiș (în Brassó, strada argintarilor nr. 5, etagiul I, ușa nr. 4) licitațiune cu oferte în scris pentru darea în arândă a următoarelor locuri de pășune în pădure din revirul oraș-timiș pe timp de 6 ani dela 1909 Ianuarie 1 până la finea anului 1914:

A. Revirul oraș-timiș:

I. Obiect de pășune: (Trainer — Crucur mic, Timiș: Várna, valea vormii, Lamba mică). a) pășunea de pădure 798.12 K.-J., b) livezile 16v.64 K.-J., suma 814.76 K.-J.

B. Revirul oraș:

II. Obiect de pășune: Drester, Crucur mare, Ruja până la groapa gredinar. a) pădure 460.05 K.-J., b) livezile 27.64 suma 487.69 K.-J.

III. Obiect de pășune: Valea cu apa, poiana lri brâncă, stâna Navrea etc., a) păture 661.72 K.-J., b) livezile 9.2 K. J., suma 670.9 K.-J.

IV. Obiect de pășune: Dillenloch, Hulla, Krumergrund, Triangel, Poiana neagului a) pădure 541.0 K.-J., b) livezile 6.6 K.-J., suma 547.6 K.-J.

V. Obiect de pășune: Șașoaika, Poiana boeși, Pisculung etc. a) pădure 422.4 K.-J., b) livezile 42.5 K.-J., suma 464.9 K.-J.

VI. Obiect de pășune: Kuhstall, Händschl. a) pădure 95.3 K.-J., b) livezile 24.7 K.-J., suma 120 K.-J.

C. Revirul Timiș:

VII. Obiect de pășune: Lamba mare, valea morari, Drágavölgy (piscu richiți). a) pădure 1042.16 K.-J., b) livezile 7.65 K.-J., suma 1040.81 K.-J.

VIII. Obiect de pășune: Muntele Postovar cu pădure imprăștiat: Lipiaș, valea calului, Postovar. a) pădure 587.43 K.-J., muntele și livezile 143.23 K.-J., suma 730.66 K.-J.

IX. Obiect de pășune: Boerszállás până la drumul Predealului. a) pădure 1029.51 K.-J.; b) livezile 15.12 K.-J., suma 1044.63 K.-J.

X. Obiect de pășune: Drumul Predealului până la Szaraztímiș. a) pădure 696.76 K.-J., b) livezile 51.25 K.-J., suma 748.01 K.-J.

Fie-care obiect sub I—X destituite se dă în arândă.

Oferte închise, timbrate în ordine și scris cu sumele oferite și declarațiunea, că oferentul cunoaște condițiunile și se supune acelor sunt a se prezenta la administrația pădurilor oraș-timiș până la 23 Aprilie a. c. la 10 oare a. m., pentru-că oferte întârziate nu se primesc.

Condițiunile de arândă se pot lua în vedere în cancelaria subscrisă.

Brassó, în 7 Aprilie 1908.

(1291-2)

Administrația pădurilor oraș-Timiș.

Nr. 119/908.

PUBLICAȚIUNE.

Miercuri în 22 Aprilie 1908, la 10 oare a. m. se va ținea în cancelaria administrațiunei forestiere oraș-Timiș licitațiune cu oferte în scris pentru exarendarea pe timpul de 6 ani, adecă dela 1 Ianuarie 1909 până la 31 Decembrie 1914 a următoarelor cariere de piatră:

A) Revirul orașenesc.

1. Cariera de piatră dela Honterus cu o suprafață de 640□^o stânjini.
2. Carierele de piatră de lângă stupinele Lupan și Kertsch C. II. desp. și 20 cu o suprafață de 3 jug. cat. 1120□^o stânjini.

B) Revirul forestier Timiș.

3. Cariera de piatră lamba A. III. Nro. 102 cu o suprafață de 560□^o.
4. Cariera de piatră Vladitz A. II. Nro. 44 cu o suprafață de 1 jug. 320□^o.
5. Cariera de piatră din Timișul uscat A. I. Nro. 5, 6, 8, și 10, cu o suprafață de 7 jug. 1040□^o.

Fie-care carieră de piatră se arendează deosebit. Ofertele făcute în scris, provăzute cu timbru de 1 Cor. și cu un vadiu de 10% din suma oferită ca arândă, închise într-o cuvertă, care să cuprindă suma oferită de arândă în cifre, în litere și să cuprindă declarațiunea, că oferentul cunoaște condițiunile de licitație și că — fără excepție — se supune acelor, toate acestea au a se substerne magistratuui până la 22 Aprilie a. c. la 10 oare a. m., căci ofertele ce vor intra după acest termen, precum și ofertele primite ulterior nu se vor lua în considerare.

Condițiunile mai detaliate se pot vedea în cancelaria administrații forestiere orașenesti.

Brassó, în 6 Aprilie 1908.

(2-2.)

Administrația forestieră oraș-Timiș.

Celce dorește a avea

Răchie

ieftină

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela

Radovan Popovits comerc. în Ujvidék

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 coroane.

Tot așa vând și materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 coroane.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon.

»Romana« dans de colonă în 5 figuri. Descrișă și explicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere (în loc de prefață) de Tunarul din Dumbrău, Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (musica »Romanei« cu explicări) și oostă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

»Romana« se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Primul și cel mai mare și mai bine organizat atelier român pentru lăcături și instalații.

AVIS!
Am onoare a face cunoscut On. public

Canalisari mai sigure și mai ieftine.

atelierul meu pentru lăcătuserie artistică și instalații.

Instalații și Canalisări pentru **closete cu clătire de apă** în contra înghețului după ermitale ce e mai moderne și sistematice **cu garanție sigură.** Econ mie în costul lucrării și a apei de peste 80%. Spre convingerea cât este de practică o astfel de closetă se poate vedea ori și când funcționează la mine fiind complet instalată pentru explicație. Informații și preiminare de spese gratis.

Cu toată stima
Eugeniu Precup,
Brașov, Strada Castelului Nr. 28.

Invențiune brevetată în toate statele Europene și America de Nord.

Apreciata de mai pr ctica din partea birourilor tehnice supreme din toată lumea.

IOAN PETEU
prima fabrică de luminări de Ciară și Parafină din Ardeal.
BRAȘOV, La doi porumbi.

Oferă luminări de ceară albe pentru biserici, com-reitanții r cu prețul de **fl. 41-50 suta de kg.**

Comandele să primesc numai până la 25 Martie a. c.

APĂ MINERALĂ PHONIX DIN BUZIAS

La suferințe de rinichi și bătă. Superiōra oricărei ape minerale.
PLĂCUTĂ, PUȚIN ACRISORĂ. FĂRĂ FIER. CONȚINE MULT ACID CARBONIC.

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.
Recomandată de medic. Recomandată de medic.

Are efect excelent ca **apă de cură** la suferințe de rinichi, bătă, cancer cronic de rinichi, formațiuni de piatră și boala catarală de secrețiune. — La cerere trimite prospecte. Administrația Izvoarelor:

Dirrecția băilor MUSCHONG în Buzias.

Fie-care posesor a unei **Trăsuri-motor a lui PUCH!** economisește mulți bani și mai mult năcaz.

Bicicle motor:
Siguranță mare:
2 HP. (35Kg.) 2 1/2, 2 3/4, 3 1/2, 4, 5 & 6 HP.

Automobile:
construcție simplă. Execuțare solida:
3/8, 9/10, 1 1/8, 2 1/2 HP.
Benzin. Ulei. Părți constitutive Pneumatice.
Reparaturi de automobile.

Reprezentant: **MICHAEL MOOSER,** Brașov, Strada Porții 39.

NICOLAE RONCEA,
primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane,
BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,
se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de instalațiuni, canalisări și apaducte, closete, trenajați, pivnițe, cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (imblători), conform planului de canalizare și al statutului orașanesc.

In curs de 14 ani de când lucrez în Brașov ori și ce lucrare mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în bransa mea.

Primul atelier român de curelărie.

Primul atelier de curelar român
VASILIE MUSCALU
BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7.

Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur **Atelierul meu de curelărie**

provăzută cu tot felul de **hamuri de lăca și pentru lucru din piele de bianco,** precum și tot felul de curele de foinis, d. e. **șerpere de piele de tot felul: negre, galbene, de covor cu ținte,** care este sub conducerea mea proprie.

Se primesc și **reparaturi de tot felul, d. e. cufere, geante de călătorie și pungi.**

Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu să află gata: **plosei de lemn în erice mărime, îmbrăcate în curele fine.**

Cu stimă **Vasilie Muscalu.**

PREȚURI MODERATE.

Încălțăminte de tat felne
GHETE

original americane pentru **Dame, Domn și Copii**

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru	Ghete cu ginoare.
Papuci albi	Cisme Halina	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică	Cisme de călărit.	Ghete de volajtu.
Papuci călduroși	Gumasee.	Pantofi de casă
Papuci de postav	Galeel.	

pentru **Dame, Domn și Copii.**
Caritate solidă. — Magazin de încălțăminte — Mare asortiment
Façon modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.

Strada Vămii nr. 36, (vis à-vis de Cafenea Transilvania).